

APSTIPRINĀTA
ar Jaunsardzes centra direktora rīkojumu
15.06.2021.
Nr.295

JAUNSARDZES CENTRS

JAUNSARGU INTEREŠU IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

Sagatavoja:

Guntars Kukuļinskis

Una Gūtmane

(jaunā redakcija 2021.gads, majore Ilze Leimane, darba grupa)

RĪGA 2021

SATURA RĀDĪTĀJS

APZĪMĒJUMI UN SAĪSINĀJUMI.....	4
1. IEVADS	5
Programmas aktualitātes un nepieciešamības pamatojums	5
Programmas mērķis	5
Programmas attīstāmās kompetences un uzdevumi.....	5
Attīstāmās kompetences.....	5
Uzdevumi.....	5
Programmas īstenošanas laiks.....	6
Programmas īstenošanas forma	7
Mērķauditorija un uzņemšanas nosacījumi	7
Programmas apjoms	8
Programmas nodarbību skaits (kopējais)	8
Nodarbību skaits pa tēmām un mācību gadiem	9
Papildus nodarbībām organizējamie pasākumi programmas īstenošanai	9
2. PROGRAMMAS SATURS	11
2.1. Programmas tematiskais plāns.....	11
1.līmenis, 1.mācību gads.....	11
1.līmenis, 2.mācību gads.....	14
2.līmenis, 3.mācību gads.....	19
2.līmenis, 4.mācību gads.....	23
3.līmenis, 5.mācību gads.....	27
3.līmenis, 6.mācību gads.....	32
4.līmenis, 7.mācību gads.....	36
4.līmenis, 8.mācību gads.....	40
2.2.Programmas darba metodes, paņēmieni, formas	44
Mācību darbības un motivācijas veicināšana/rosināšana	45
Pasākumu metodes.....	45
Kooperatīvā mācīšanās	45
Spēles un rotaļas	45
Atgriezeniskā saite / izvērtēšana	46
Caurviju kompetences – veselīgs dzīvesveids, fiziskās aktivitātes un sports	46
2.3. Programmas resursu nodrošinājums.....	47
3. PROGRAMMAS PLĀNOTIE REZULTĀTI.....	53
3.1. Sasniedzamie rezultāti.....	53
Cilvēks – novads - valsts.....	53
Komandas veidošana un vadība.....	53
Latvijas bruņotie spēki.....	54
Normatīvie akti	54

Ierindas mācība un izskats	54
Pirmā palīdzība un drošība.....	55
Darbības ar ieročiem un šaušana.....	55
Sakari un kibervide	56
Topogrāfija un orientēšanās	56
Lauka kaujas iemaņas	57
Veselīgs un aktīvs dzīvesveids.....	57
Fiziskā sagatavotība un sports	58
Kopsavilkuma nodarbības.....	58
3.2. Atgriezeniskā saite.....	59
4.LITERATŪRAS SARAKSTS	60
Mācību resursi	60
Atsauces.....	61

APZĪMĒJUMI UN SAĪSINĀJUMI

JS – Jaunsardze;

JSI – Jaunsargu instruktors;

JSII – Jaunsargu interešu izglītība;

JSIP – Jaunsargu instruktora palīgs

MG – mācību gads;

Nod. – nodarbība;

T – teorētiskā nodarbība;

P – praktiskā nodarbība;

SEP – septembris;

OKT – oktobris;

NOV – novembris;

DEC – decembris;

JAN – janvāris;

FEB – februāris;

MAR – marts;

APR – aprīlis;

MAI – maijs;

NBS – Nacionālie Bruņotie spēki;

ZS – Zemessardze;

NATO – Ziemeļatlantijas līguma organizācija

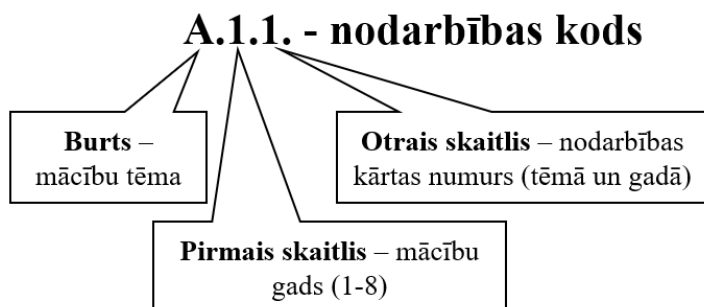
LKI – Lauka kaujas iemaņas;

WHT – praktiskais pārbaudījums (tests) darbībā ar ieroci (*weapon handling test*)

MTL – materiāltehniskie līdzekļi;

VAM – Valsts aizsardzības mācība;

A.1.1. – nodarbības kods (atšifrējumu skatīt zemāk):

1. IEVADS

PROGRAMMAS AKTUALITĀTES UN NEPIECIEŠAMĪBAS PAMATOJUMS

Bērni un jaunieši, vecumā no 10 gadiem līdz 21 gadam, darbojas brīvprātīgā kustībā "Jaunsardze", kuras mērķis ir izglītēt jaunatni valsts aizsardzības jomā un veicināt tās pilsonisko apziņu un patriotismu. Jaunsargu mācību process tiek īstenots kā brīvprātīga interešu izglītība (JSII – Jaunsargu interešu izglītība).

Līdz ar kompetencēs balstīta mācību satura ieviešanu arī interešu izglītībā bērni un jaunieši attīsta un nostiprina valstiskuma apziņu un piederības izjūtu Latvijai, mācās uzņemt atbildību par sevi, savu ģimeni, kopienas un valsti, kā arī attīsta ne tikai intelektuālās, bet arī fiziskās spējas. Lai izveidotos saliedēta, noturīga pret ārējo ietekmi un kritiskā situācijā mobilizēties spējīga sabiedrība, vajadzīga ikviena sabiedrības locekļa izpratne par savu lomu, pienākumiem un tiesībām ārkārtas situācijās, kā arī sagatavotība pieņemt lēmumus un rīkoties ļoti mainīgos apstākļos.

Šīs kompetences iegūstamas un pamatā attīstāmas ģimenē un skolā, sākot no agras bērnības, kā arī dažādās ārpuskolas nodarbībās, tostarp darbojoties lielākajā Latvijas bērnu un jauniešu militārās ievirzes kustībā – Jaunsardzē.

PROGRAMMAS MĒRĶIS

Attīstīt dzīvei modernā sabiedrībā nepieciešamās prasmes un iemaņas, veicināt jaunatnes mērķtiecīgu izglītošanos valsts aizsardzības jomā, patriotismā, pilsoniskās apziņas veidošanā, biedriskuma, drošsirdības, disciplīnas veidošanā un fizisko spēju pilnveidošanā.

PROGRAMMAS ATTĪSTĀMĀS KOMPETENCES UN UZDEVUMI

ATTĪSTĀMĀS KOMPETENCES:

- a) dzīvei modernā sabiedrībā nepieciešamās zināšanas, iemaņas un prasmes;
- b) pilsoniskā apziņa un patriotisms;
- c) aktīvs dzīvesveids un fiziskā sagatavotība.

UZDEVUMI:

- a) attīstīt bērnu un jauniešu spējas un talantus, pilnveidot zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas, lai kļūtu par atbildīgu un aktīvu sabiedrības pilsoni;
- b) radīt apstākļus jaunai pieredzei, kas sekmē patriotisma, pilsoniskās apziņas, biedriskuma, drošsirdības un fizisko spēju attīstību;
- c) veicināt kritisko domāšanu un argumentācijas prasmes;
- d) veidot izpratni par visaptverošu valsts aizsardzību;

- e) nodrošināt lietderīgas un saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas un sekmēt izpratni par aktīvu un veselīgu dzīvesveidu.

PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS LAIKS

Jaunsargu interešu izglītības programmu var apgūt bērni un jaunieši vecumā no 10 līdz 21 gadam. Mācību procesu Jaunsardzē organizē atbilstoši Ministru kabineta noteiktajam mācību gadam. Programmas apguve notiek 8 mācību gadus, kuri sakārtoti secīgos 4 līmeņos, katra līmeņa apgūstamais laiks – divi mācību gadi. Pēc pilnas programmas apguves un 4.līmeņa gala pārbaudījumu nokārtošanas jaunsargs līdz 21 gada vecuma sasniegšanai var turpināt darboties Jaunsardzē kā jaunsargu instruktora palīgs.

1. līmenis – orientēts uz 10 un 11 gadus veciem skolēniem, lai ieinteresētu un piesaistītu viņus Jaunsardzei. Aizraujošās nodarbībās un pielāgotās aktivitātēs dabā iepazīstas ar Jaunsardzes kustību, karavīra profesiju, darbību un būtību. Uzzina un izmēģina militārās ievirzes procesu kopsakarību un lietderību dzīvē. Jaunsargi komandas pasākumos āra apstākļos gūst pārliecību par drošības nepieciešamību sev un komandas biedriem. Zina, kā pasargāt sevi un savu komandu bīstamās situācijās gan dzīvē, gan elektroniskā saziņu vidē.

2. līmenis – paredzēts 12 un 13 gadus veciem skolēniem. Jaunsargi apgūst dzīvei un dažādām situācijām derīgas iemaņas un prasmes. Iemācās Jaunsardzē iegūtās zināšanas integrēt dzīvē. Izprot savas rīcības ietekmi un attieksmi pret Valsti. Jaunsargos nostiprinās pilsoniskās līdzdalības, sadarbības, kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmes. Piedalās aktivitātēs ar militāru ievirzi, pārvarot dabiskos šķēršļus, zina, kā orientēties dabā un apdzīvotā vietā, organizē un darbojas Latvijai nozīmīgos pasākumos.

3. līmenis – 14 un 15 gadus veci skolēni attīsta un nostiprina valstiskuma apziņu un piederības izjūtu Latvijai, mācās uzņemt atbildību par sevi, savu ģimeni, kopienu un Valsti, kā arī attīsta ne tikai intelektuālās, bet arī fiziskās spējas ikdienā un nestandarta situācijās. Jaunsargs izprot disciplīnas nepieciešamību komandas darbā. Vada un uzņemas atbildību par komandas darbu, rezultātiem. Pamato savu viedokli, prot izklāstīt ideju. Prot sniegt pirmo palīdzību un zina, kā izvairīties no negadījumiem. Iepazīstina draugus, vienaudžus un ģimeni ar novada vēsturi, orientējas drošības un aizsardzības jautājumos.

4. līmenis – paredzēts 16 un 17 gadus veciem skolēniem, un tā ietvaros jaunieši nostiprina iepriekš iegūtās prasmes un pilnveido līdera īpašības. Ir sagatavoti pieņemt lēmumus un rīkoties mainīgos apstākļos. Jaunsargi spēj veikt uzdevumus patstāvīgi. Jaunieši ir iepazinuši drosmīgas un pašreizējās rīcības piemērus, novērtējuši pacietības, disciplīnas un kārtības nozīmi, izkropuši savus talantus un ieguvuši pārliecību par sevi. Spēj uzņemt atbildību un sadarboties ar citiem, kā arī mērķtiecīga grūtību pārvarēšana ir katra Jaunsarga raksturīgākā īpašība.

4.+ līmenis – dod iespēju 16 gadus un vecākiem jauniešiem turpināt dalību Jaunsardzē pēc Jaunsargu interešu izglītības apguves un 4. līmeņa gala pārbaudījumu nokārtošanas. Viņi darbojas kā JSIP, sniedzot atbalstu interešu izglītības programmas īstenošanā Jaunsardzē vai valsts aizsardzības mācības īstenošanā.

Jaukto līmeņu grupas – Atsevišķos gadījumos (jo īpaši mazākās skolās) ir pieļaujama situācija, ka jaunsargu mācību grupa (10 dalībnieki) tiek nokomplektēta no dažādu vecumu un dažādu JSII programmas līmeņu jauniešiem. Šādos gadījumos mācību grupa īsteno tā līmeņa/mācību gada programmu, kuram atbilst lielākais skaits grupas dalībnieku.

PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS FORMA

Jaunsargu mācību procesu organizē un instruktorus ar metodiskajiem materiāliem nodrošina Jaunsardzes centrs. Mācību process Jaunsardzē tiek organizēts saskaņā ar šo programmu un ikgadējo Jaunsardzes centra mācību rīkojumu.

Interesešu izglītības programmas noteikto mērķu sasniegšanai izmanto daudzveidīgas mācību un audzināšanas darba formas, variējot to īstenošanas ilgumu atbilstoši mērķim un jaunsargu mācīšanās vajadzībām. Plānotos sasniedzamos rezultātus sasniedz vienotā mācību un audzināšanas procesā, kas ietver gan darbu mācību nodarbībās, gan ārpus kopējās mācību slodzes iekļautos pasākumos. Programmas apguves procesu organizē kā teorētiskas, praktiskas un integrētas nodarbības ar mainīgu dalībnieku sastāvu telpās un ārā apstākļos. Iegūtās kompetences pilnveido nometnēs, pārgājienos, ekskursijās, patriotiskos pasākumos, militarizētās sacensībās, starptautiskos pasākumos un sporta pasākumos.

Pēc katra JSII programmas līmeņa pabeigšanas jaunsargam tiek izsniegtas attiecīgā līmeņa atšķirības zīmes. Pēc sekmīgas visas JSII programmas apguves un 4.līmeņa pārbaudījumu nokārtošanas jaunsargam tiek izsniegta JSII programmas apguvi apliecinoša apliecība.

MĒRĶAUDITORIJA UN UZŅEMŠANAS NOSACĪJUMI

Jaunsargu interešu izglītības mērķauditorija ir jaunieši no 10 līdz 21 gada vecumam. Jaunsardze ir visiem pieejama, dalībniekus saliedējoša platforma, kurā bērni un jaunieši iegūst zināšanas, prasmes un iemaņas, kas viņiem noder gan skolā, gan turpmākajā dzīvē. Jaunsardzes kustības pamatprincips ir atvērtība, tās dalībnieki netiek dalīti pēc tautības, sociālā slāņa, dzimuma un citiem kritērijiem, un visiem ir nodrošinātas vienādas iespējas apgūt interešu izglītības programmu.

Dalībai Jaunsargu interešu izglītības programmā nav nepieciešamas speciālas priekšzināšanas, tomēr jāņem vērā, ka programma ir ilglaicīga un tās saturs attīstās, balstoties uz iepriekšējos gados apgūto. Līdz ar to, iesaistoties Jaunsardzē 13 un vairāk gadu vecumā, var rasties

nepieciešamība individuāli (saskaņojot ar savu jaunsargu instruktoru) apgūt atsevišķus iepriekšējo gadu mācību vielas elementus.

Jaunsargu interešu izglītības programmu var apgūt ikviens bērns un jauniešs, sākot no 10 līdz 21 gada vecumam, iesniedzot:

- a) Jaunsardzes centra novada nodaļas jaunsargu instruktoram noteikta parauga iesniegumu – anketu;
- b) katra mācību gada sākumā medicīnas iestādes izsniegtu izziņu, kurā norādīts, ka jaunsargs drīkst piedalīties paaugstinātas slodzes nodarbībās.

PROGRAMMAS APJOMS

PROGRAMMAS NODARBĪBU SKAITS (KOPĒJAIS)

Jaunsargu interešu izglītības programma vispārējā mācību gada ietvaros katru nedēļu ir organizēta 2 nodarbību blokos (katra nodarbība ir 40 minūtes ilga).

Programmas nodarbību skaits (kopējais)				
Līmenis	Mācību gadi līmenī	Ieteicamais jaunsargu skaits grupā	Nodarbību skaits nedēļā	Nodarbību skaits līmenī
1.līmenis (10-11 g.v.)	2	10	2	120
2.līmenis (12-13 g.v.)	2	10	2	120
3.līmenis (14-15 g.v.)	2	10	2	120
4.līmenis (16-17 g.v.)	2	10	2	120
4+.līmenis (līdz 21 g.v.)	Jaunsargs pēc 4.līmeņa gala pārbaudījumu sekmīgas nokārtošanas turpmāk darbojas kā JSI palīgs			
Kopējais nodarbību skaits programmas (8 gadu laikā) laikā				480

Programmas īstenošanas laikā netiek iekļauts:

1. septembrī: grupu komplektēšana;
2. oktobrī: skolēnu rudens brīvlaika nedēļa;
3. decembrī: skolēnu brīvlaika nedēļa;
4. janvārī: jaunsargu instruktoru kvalifikācijas kursu nedēļa;
5. martā: skolēnu pavasara brīvlaika nedēļa;

6. maijā: valsts svētku brīvdienas un jaunsargu 8.mācību gada noslēguma pārbaudījumu kārtošana/nometne.

NODARBĪBU SKAITS PA TĒMĀM UN MĀCĪBU GADIEM

Kods	Tēma	Nodarbību skaits pa tēmām un mācību gadiem								Kopā
		1.līmenis		2.līmenis		3.līmenis		4.līmenis		
		1.MG	2.MG	3MG	4.MG	5.MG	6.MG	7.MG	8.MG	
A	Cilvēks - novads - valsts	1	0	1	1	0	2	3	2	10
B	Konmandas veidošana un vadība	2	4	3	3	1	2	2	1	18
C	Latvijas bruņotie spēki	1	1	0	2	2	1	1	1	9
D	Normatīvie akti	1	2	2	2	2	1	2	3	15
E	Ierindas mācība un izskats	2	3	2	4	4	2	3	3	23
F	Pirmā palīdzība un drošība	2	3	3	2	2	2	2	2	18
G	Darbības ar ieročiem un šaušana	6	6	9	7	9	6	8	4	55
H	Sakari un kibervide	2	1	3	4	3	4	4	4	25
I	Topogrāfija un orientēšanās	9	8	8	7	6	6	7	6	57
J	Lauka kaujas iemaņas	8	8	4	4	10	8	8	8	58
K	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids	8	8	7	7	6	10	6	10	62
M	Kopsavilkuma nodarbības	16	14	16	15	15	16	14	16	122
	Jaunsardzes prezentācijas	2	2	2	2	0	0	0	0	8
	Kopā	60	60	60	60	60	60	60	60	480

PAPILDUS NODARBĪBĀM ORGANIZĒJAMIE PASĀKUMI PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAI

Jaunsardzes pasākumi ir Latvijā un ārvalstīs organizētas aktivitātes, lai pilnveidotu un nostiprinātu jaunsargu mācību procesā iegūtās zināšanas, prasmes un iemaņas, kā arī lai sekmētu jaunsargu nacionālās un valstiskās identitātes un patriotisma nostiprināšanos.

Pasākumos jaunsargi darbojas, lai izpētītu un izzinātu, lai novērotu un veiktu secinājumus, atklātu un saprastu, eksperimentētu un risinātu problēmsituācijas. Bērni un jaunieši ir ieinteresēti savas zināšanas izmēģināt praktiskās nodarbībās ārpus ierastiem mācību apstākļiem. Darbošanās dabā stiprina ne tikai bērnu un jauniešu ķermeni, bet arī attīsta prātu, stimulē emocijas un attīsta intelektu. Mainot vidi mācību ekskursijās un nometnēs, dažādo apmācības ikdienu, paaugstina motivāciju, rada jaunsargiem prieku. Praktiski redzētais, izmēģinātais un piedzīvotais, patriotisma veicinošos pasākumos, ceļ jaunsargu pašapziņu un lepnumu par Valsti. Nometnēs un vispārējās fiziskās sagatavošanas testos jaunsargi pārbauda savas patiesās zināšanas, prasmes un rīcību nestandarta situācijās.

Pasākumu tēmas ir šauras, ar konkrētu mērķi un labi sagatavotas. Jaunsardzes pasākumi ir (bet neaprobežojas ar):

- a) Jaunsarga svinīgā solījuma došana;
- b) nometnes;
- c) pārgājieni;
- d) ekskursijas;
- e) patriotiskie pasākumi;
- f) militarizētās sacensības, šķēršļu joslas;
- g) vispārējās fiziskās sagatavotības pārbaudījumi;
- h) starptautiskie pasākumi.

Programmā iekļautas katra mācību gada ietvaros pasākumos obligāti iekļaujamās un apgūstamās mācību tēmas. Papildus minētajām tēmām var tikt organizēti pasākumi arī citu zināšanu, prasmju un iemaņu apguvei. Jaunsargu pasākumu apjomu un saturu nosaka ar ikgadējo mācību rīkojumu.

2. PROGRAMMAS SATURS

2.1. PROGRAMMAS TEMATISKAIS PLĀNS

1.LĪMENIS, 1.MĀCĪBU GADS

1.līmeņa (1.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas T/P	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads - valsts – 1 nodarbība. Jaunsargi iepazīs sava pagasta (novada, pilsētas) būtiskākās vietas un personības, piedalīsies vietējā mēroga pasākumos.		
A.1.1.	Tuvākās apkārtnes ievērojamākās vietas, objekti, personības.	1T/P	Iepazinis tuvākās apkārtnes ievērojamākās vietas, objektus, personības. Sagatavojas ekskursijai (K.1.2.).
B.	Komandas veidošana un vadība – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīs pašnovērtēšanas un komandas veidošanas pamatprincipus. Praktiski nostiprinās iemaņas, piedaloties grupas vingrinājumos un pasākumos (komandas dalībnieks).		
B.1.1.	Komandas saliedēšanas vingrinājums.	1P	Piedalās komandas veidošanas vingrinājumos. Attīsta spējas sadarboties komandā. Iepazīst grupas biedrus.
B.1.2.	Komandas saliedēšanas vingrinājums.	1P	Piedalās komandas saliedēšanas vingrinājumā ar militāri-vēsturisku ievirzi. Attīsta spējas sadarboties komandā. Iepazinis grupas biedrus.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 1 nodarbība. Jaunsargi iepazīsies ar karavīra profesiju – kas ir un ko dara karavīrs, kā atšķiras karavīrs no zemessarga. Praktiski papildinās zināšanas, apmeklējot NBS organizētus pasākumus.		
C.1.1.	Karavīra profesija – “Kas ir karavīrs?”	1T/P	Iepazinis karavīra profesijas pamatus, izprot armijas nepieciešamību un atšķirības starp karavīru un zemessargu.
D.	Normatīvie akti – 1 nodarbība. Jaunsargi iepazīsies ar Jaunsardzes vēsturi, nolikumu un līgumu (atbildību), dos Jaunsarga svinīgo solījumu.		
D.1.1.	Jaunsardzes kustība, vēsture, gada plāns. Drošības instruktāža.	1T	Iepazinis Jaunsardzes kustības vēsturi un principus. Iepazīnies ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu; parakstās par drošības instrukciju.
E.	Ierindas mācība un izskats – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīs ārējā izskata un personīgā piemēra pamatus – sagatavot, rūpēties un valkāt formas tērpu un kā saformēties vienībā un soļot kopā.		
E.1.1.	Izskats, ierinda, nostāšanās vienības sastāvā.	1T/P	Iepazinis Jaunsarga izskata un ierindas pamatprincipus. Ieņem savu vietu ierindā.

E.1.2.	Izskats, ierinda, nostāšanās un soļošana vienības sastāvā.	1T/P	Ievēro Jaunsarga izskata principus. Ieņem savu vietu ierindā. Soļojot pārvietojas ierindā vienības sastāvā.
F.	Pirmā palīdzība un drošība – 2 nodarbības. Katrs jaunsargs iemācīsies, kā sazināties ar palīdzības dienestiem un kādu informāciju sniegt, lai palīdzība ierastos iespējami ātri. Papildus – pamata drošības prasības pie/uz ūdens un satiksmē, ugunsdrošību un elektrodrošību.		
F.1.1.	Rīcība negadījuma vietā ikdienas situācijā, glābēja drošība.	2T/P	Atpazīst negadījumu, izprot savas (glābēja) drošības un rīcības principus. Prot izsaukt glābšanas dienestus, palīdzību.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana – 6 nodarbības. Jaunsargs apgūs drošības noteikumus, darbības ar ieročiem, precīzus šaušanas pamatprincipus. Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanas aktivitātēs ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem.		
G.1.1.	Drošības noteikumi darbojoties ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem. Ieroča uzbūve.	3T/P	Ievēro drošības noteikumus darbojoties ar ieroči. Nosauc ieroča galvenās sastāvdaļas.
G.1.2.	Darbības ar ieroci -komandas (pielādēt, izlādēt, ieroci apskatei), komandas šautuvē. Šaušanas pozīcijas: guļus, celis, stāvus. Tēmēšanas pamati.	3T/P	Prot izpildīt komandas darbībā ar ieroci un šautuvē. Prot ieņem šaušanas stāvokli “guļus”, “celis”, “stāvus” paskaidro un demonstrē precīzas šaušanas pamatprincipus.
H.	Sakari un kibervide – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīsies ar privātuma un drošības principiem kibervidē, dažādiem sakaru veidiem un līdzekļiem un to izmantošanas iespējām.		
H.1.1.	Sakaru veidi, to iespējas.	1T/P	Iepazinis dažādus militāro sakaru veidus, to iespējas.
H.1.2.	Drošība un privātums internetā.	1T/P	Iepazinis privātuma principus interneta vidē.
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 9 nodarbības. Katrs jaunsargs apgūs orientēšanās prasmes apvidū – kā noteikt debess puses pēc apvidus priekšmetiem vai debess spīdekļiem, kā izmantot līnijveida orientierus un izvēlēties maršrutu, kā neapmaldīties un atrast cilvēkus.		
I.1.1.	Orientēšanās pamati, debesspušu noteikšana izmantojot apvidus īpatnības.	2T/P	Iepazinis un izmanto orientēšanās pamatprincipus. Prot noteikt debespuses pēc apvidus īpatnībām.
I.1.2.	Orientieri un maršruta izvēle apbūvētā vietā.	2T/P	Iepazinis orientierus un spēj ieturēt maršrutu apbūvētā vidē
I.1.3.	Plāni un kartes – objektu atainojums, krāsas, kartes lasīšana.	2T/P	Iepazinis un atpazīst apvidus atainojumu kartē/plānā – krāsas, galvenie objekti un elementi.
I.1.4.	Rīcība apmaldoties.	1T/P	Zina un prot paskaidrot savu rīcību apmaldīšanās gadījumā.
I.1.5.	Orientēšanās īsās distancēs pazīstamā apvidū (spēle “Bagātību meklēšana”).	2P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā pazīstamā apvidū grupas sastāvā. Seko līdzī apvidum, maršrutam, atpazīst orientierus un nosaka debespuses.

J.	Lauka kaujas iemaņas – 8 nodarbības. Jaunsargi apgūs personīgās maskēšanās pamatus un apvidus novērošanas principus, aizsega un pozīcijas izvēli. Praktiskās iemaņas nostiprinās spēļu un vingrinājumu laikā (straikbols u.c. peintbola tipa).		
J.1.1.	Kāpēc lietas ir redzamas? Individuālā maskēšanās, slēpšanās.	2T/P	Iepazinis atsevišķus elementus, kas padara lietas redzamas. Iepazinis individuālās maskēšanās pamatprincipus.
J.1.2.	Apvidus novērošana.	2 T/P	Spēj atrast nomaskētas un noslēptas ekipējuma sastāvdaļas un grupas biedrus, pielietojot “čūska un “astotnieks” metodes.
J.1.3.	Uguns un kustība (pāris).	2T/P	Iepazinis un izmanto pozīcijas/aizsega izvēles un ieņemšanas principus. Individuāli instruktora uzraudzībā pāra sastāvā pārvietojas starp pozīcijām.
J.1.4.	U&K pāris - straikbols.	2T/P	Instruktora uzraudzībā, sadarbojoties pāri pielieto U&K pamatprincipus.
K.	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids – 8 nodarbības. Jaunsargi iepazīs aktīva dzīvesveida pamatus – apavu un apģērba izvēli, individuālā ekipējuma izvēli. Praktiski nostiprinās iemaņas īsos (līdz 3km) pārgājienos un ekskursijās.		
K.1.1.	Pārgājiena inventārs, tā izvēle un sagatavošana. Pārtika un ūdens pārgājienā.	1T/P	Iepazinis pārgājiena ekipējuma minimumu, sagatavo individuālo ekipējumu pārgājienam. Iepazinis uztura pamatprincipus pārgājienā.
K.1.2.	Apģērbs un ekipējums ziemā.	1T/P	Īstenojot A.1.1. nodarbībā plānoto ekskursiju, iepazīs prasības apģērba un ekipējuma izvēlei aukstā laikā.
K.1.3.	Virves, mezgli, to pielietojums.	2T/P	Iepazinis virves, to raksturojumu, pamata mezglus, to pielietojumu.
K.1.4.	Virvju trase – nogāze, traverss.	2T/P	Piedalās un pārvar virvju trasi.
K.1.5.	Īss pārgājiens – pavasaris.	2P	Piedalās pārgājienā un ievēro apģērba, ekipējuma, uztura principus. Iepazinis apvidus un dabas pārmaiņas pavasarī.
M.	Kopsavilkuma nodarbības – 16 nodarbības. Katrs jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.1.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārtošana.	7T/P	Veic pašnovērtējumu, atkārtoti un nostiprina apgūto vielu.
M.1.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	7T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.
M-ATK	Apgūto tematu atkārtojums	2T/P	Atkārtoti un nostiprina apgūto mācību saturu. Tiek atkārtoti un nostiprināti jaunsargu instruktora izvēlēti temati.

1.līmeņa (1.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		J.1.1.	G.1.1.	H.1.1.		B.1.2.	I.1.2.	I.1.3.	
1.2.		J.1.2.	G.1.2.	H.1.2.		K.1.1.	I.1.2.	I.1.4.	
2.1.	Jaunsardzes prezentācijas	I.1.1.	E.1.1.	I.1.3.	M-ATK	G.1.1.	J.1.3.	I.1.5.	J.1.4.
2.2.		I.1.1.	E.1.2.	K.1.2.	M-ATK	G.1.1.	J.1.3.	I.1.5.	J.1.4.
3.1.	D.1.1.		A.1.1.	M.1.1.	C.1.1.	G.1.2.		K.1.4.	K.1.5.
3.2.	B.1.1.		F.1.1.	M.1.2.	F.1.1.	G.1.2.		K.1.4.	K.1.5.
4.1.	J.1.1.	M.1.1.	M.1.1.		K.1.3.	M.1.1.	M.1.1.	M.1.1.	M.1.1.
4.2.	J.1.2.	M.1.2.	M.1.2.		K.1.3.	M.1.2.	M.1.2.	M.1.2.	M.1.2.

1.līmeņa (1.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
1.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Orientēšanās	I.1.1.
2.	Maskēšanās, slēpšanās, novērošana	J.1.1.; J.1.2.
1.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
3.	Orientēšanās pilsētvidē	I.1.2.; I.1.3.; I.1.4.
4.	Nestandarta situācijas izspēle (ar straikbolu)	J.1.4.
5.	Praktiskā šaušana (stāvoklis “guļus”).	G.1.2.
6.	Pārgājiens ar uzdevumiem: - Debespušu noteikšana; - Virvju trase “nogāze, travers”.	I.1.1.; K.1.4.

1.LĪMENIS, 2.MĀCĪBU GADS

1.līmeņa (2.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas (T/P)	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads - valsts – 0 nodarbības. Jaunsargi iepazīs sava pagasta (pilsētas rajona) būtiskākās vietas un personības, piedalīsies vietējā mēroga pasākumos.		
2.mācību gada laikā atsevišķas Cilvēks-novads-valsts nodarbības nav paredzētas. Tēma tiek realizēta pasākumu un caurvijas formātā.			
B.	Komandas veidošana un vadība – 4 nodarbības. Jaunsargi iepazīs pašnovērtēšanas un komandas veidošanas pamatprincipus. Praktiski nostiprinās iemaņas, piedaloties grupas vingrinājumos un pasākumos (komandas dalībnieks).		

B.2.1.	Komandas vingrinājums	2T/P	Piedalīties komandas veidošanas vingrinājumā. Attīstījis spējas sadarboties komandā. Iepazinis grupas biedrus.
B.2.2.	Komandas vingrinājums “klusie telefoni”	1T/P	Piedalīties komandas saliedēšanas vingrinājumā par informācijas nodošanu-uztveri. Attīstījis spējas sadarboties komandā. Iepazinis grupas biedrus.
B.2.3.	Komandas saliedēšanas vingrinājums “Mīnu lauks”.	1T/P	Piedalīties vingrinājumā „Mīnu lauks” sev atvēlētajā lomā. Piedalīties uzdevuma analizē.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 1 nodarbība. Jaunsargi iepazīsies ar karavīra profesiju – kas ir un ko dara karavīrs, kā atšķiras karavīrs no zemessarga. Praktiski papildinās zināšanas, apmeklējot NBS organizētus pasākumus.		
C.2.1.	Karavīra profesija – “Karavīri manā apkārtnē”	1T/P	Zina bruņoto spēku vienības un aktivitātes tuvākajā apkārtnē. Piedalās diskusijā par savu pieredzi saskarsmē ar karavīriem.
D.	Normatīvie akti – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīsies ar Jaunsardzes vēsturi, nolikumu un līgumu (atbildību), dos Jaunsarga svinīgo solījumu.		
D.2.1.	Ievadlekcija, gada plāns, drošības instruktāža.	1T/P	Iepazinies ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu, parakstās par drošības instrukciju.
D.2.2.	Jaunsardzes nolikums un Jaunsarga solījums. Ētikas kodekss.	1T/P	Iepazinies ar Jaunsardzes nolikumu, Jaunsarga pienākumiem un tiesībām, ētikas kodeksu. Zina Jaunsarga solījumu.
E.	Ierindas mācība un izskats – 3 nodarbības. Jaunsargi iepazīs ārējā izskata un personīgā piemēra pamatus – sagatavot, rūpēties un valkāt formas tērpu un kā saformēties vienībā un soļot kopā.		
E.2.1.	Izskats, ierinda, nostāšanās un soļošana vienības sastāvā.	2T/P	Ievēro Jaunsarga izskata principus. Ieņem savu vietu ierindā. Soļojot pārvietojas ierindā vienības sastāvā.
E.2.2.	Darbības individuāli – pamatstāja, pagriezieni uz vietas.	1T/P	Ieņem pamatstāju un izpilda pagriezienus uz vietas, individuāli.
F.	Pirmā palīdzība un drošība – 3 nodarbības. Katrs jaunsargs iemācīsies, kā sazināties ar palīdzības dienestiem un kādu informāciju sniegt, lai palīdzība ierastos iespējami ātri. Papildus – pamata drošības prasības pie/uz ūdens un satiksmē, ugunsdrošību un elektrodrošību.		
F.2.1.	Pašpalīdzība dažādos apstākļos.	2T/P	Zina un pielieto pašpalīdzības elementus negadījumos, un izprot drošas uzvedības principus.
F.2.2.	Vispārējie drošas uzvedības principi.	1T/P	Zina un ievēro drošas uzvedības principus (satiksme, ūdens, uguns, elektroiekārtas u.c.), prot nosaukt glābēju telefona numurus.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana – 6 nodarbības. Jaunsargs apgūs drošības noteikumus, darbības ar ieročiem, precīzus šaušanas pamatprincipus. Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanas aktivitātēs ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem.		

G.2.1.	Drošības noteikumi darbojoties ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem. Ieroča uzbūve.	3T/P	Zina un ievēro drošības noteikumus darbojoties ar ieroci. Zina un nosauc ieroča galvenās sastāvdaļas.
G.2.2.	Darbības ar ieroci -komandas (pielādēt, izlādēt, ieroci apskatei), komandas šautuvē. Šaušanas pozīcijas: guļus, celis, stāvus. Tēmēšanas pamati.	3T/P	Zina un prot izpildīt komandas darbībā ar ieroci un šautuvē. Prot ieņemt šaušanas stāvokli “guļus”, “celis, “stāvus” paskaidro un demonstrē precīzas šaušanas pamatprincipus.
H.	Sakari un kibervide – 1 nodarbība. Jaunsargi iepazīsies ar privātuma un drošības principiem kibervidē, dažādiem sakaru veidiem un līdzekļiem un to izmantošanas iespējām.		
H.2.1.	Privātums un uzvedība sociālajos tīklos. Sakaru ētika.	1T/P	Iepazinis un ievēro privātuma principus sociālajos tīklos. Iepazinis Sakaru ētikas principus.
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 8 nodarbības. Katrs jaunsargs apgūs orientēšanās prasmes apvidū – kā noteikt debess puses pēc apvidus priekšmetiem vai debess spīdekļiem, kā izmantot līnijveida orientierus un izvēlēties maršrutu, kā neapmaldīties un atrast cilvēkus.		
I.2.1.	Plāni un kartes – objektu atainojums, krāsas, kartes lasīšana.	1T/P	Iepazinis un atpazīst apvidus atainojumu kartē/plānā – krāsas, galvenie objekti un elementi.
I.2.2.	Orientēšanās īsās distancēs pazīstamā apvidū.	1P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā pazīstamā apvidū pāri. Seko līdzī apvidum, maršrutam, atpazīst orientierus un nosaka debesspusi.
I.2.3.	Orientēšanās telpās.	2T/P	Zina orientēšanās telpās pamatprincipus. Piedalās telpu orientēšanās vingrinājumā pāri.
I.2.4.	Debespušu noteikšana izmantojot apvidus īpatnības un debesu spīdekļus.	1T/P	Prot noteikt debesspusi pēc apvidus īpatnībām un debesu spīdekļiem.
I.2.5.	Plāni un kartes – kartes lasīšana, lineārie orientieri.	1T/P	Iepazinis un izprot lineāros orientierus, to atainojumu kartē un nozīmīgumu.
I.2.6.	Orientēšanās īsās distancēs (lineārie orientieri).	2P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā pāri. Seko līdzī apvidum, izmanto lineāros orientierus.
J.	Lauka kaujas iemaņas – 8 nodarbības. Jaunsargi apgūs personīgās maskēšanās pamatus un individuālu pārvietošanos apvidū, aizsega un pozīcijas izvēli. Praktiskās iemaņas nostiprinās spēļu un vingrinājumu laikā (straikbols u.c. peintbola tipa).		
J.2.1.	Individuālā maskēšanās. Kaujas disciplīna (skaņa un gaisma).	1T/P	Individuāli nomaskējas atbilstoši apvidum un laika apstākļiem. Zina, paskaidro un ievēro kaujas disciplīnas pamatprincipus.
J.2.2.	Individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam.	1T/P	Ar instruktora atbalstu sagatavo individuālo ekipējumu atbilstoši uzdevumam, laika apstākļiem un apvidum.

J.2.3.	U&K pāris - straikbols.	2T/P	Instruktora uzraudzībā, sadarbojoties pāri, pielieto U&K pamatprincipus.
J.2.4.	Bruņojuma un tehnikas atpazīšana (spēle, viktorīna).	2T/P	Iepazinis bruņojuma un militārās tehnikas iedalījuma pamatus. Piedalās vingrinājumā un atpazīst dažādu bruņojumu un militāro tehniku.
J.2.5.	Apvidus novērošana.	2T/P	Spēj atrast nomaskētas un noslēptas ekipējuma sastāvdaļas un grupas biedrus, pielietojot “čūska” un “astotnieks” metodi.
K.	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids – 8 nodarbības. Jaunsargi iepazīs aktīva dzīvesveida pamatus – apavu un apģērba izvēli, individuālā ekipējuma izvēli, mezglu veidus un pielietojumu. Praktiski nostiprinās iemaņas īsos (līdz 5km) pārgājienos un ekskursijās.		
K.2.1.	Īss pārgājiens pa pagastu, pilsētu.	2P	Piedalās ar Latvijas neatkarības gadadienas notikumiem saistītā pārgājienā. Ievēro ekipējuma un uztura principus pārgājienā.
K.2.2.	Virves, mezglī un to pielietojums.	2T/P	Pilnveido zināšanas un prasmes par virves un pamata mezglī, to pielietojumu. Prot uzstīt plakano mezglī ar kontrolmezglī.
K.2.3.	Apģērba, apavu, ekipējuma izvēle, Pārtikas un ūdens izvēle, Uzvedība dabā un veselīgs dzīvesveids.	2T/P	Zina un ievēro apģērba, apavu, ekipējuma un uztura izvēli pārgājienam. Iepazinis uzvedības dabā un veselīga dzīvesveida pamatprincipus.
K.2.4.	Virvju taka “meža kaķis”.	2P	Piedalās vingrinājumā “Meža kaķis” – pārvar virvju trasi.
M.	Kopsavilkuma nodarbības – 14 nodarbības. Katrs jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.2.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārtošana.	6T/P	Veic pašnovērtējumu, atkārtoti un nostiprina apgūto vielu.
M.2.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	6T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.
M-ATK	Apgūto tematu atkārtojums	2T/P	Atkārtoti un nostiprina apgūto mācību saturu. Tiek atkārtoti un nostiprināti jaunsargu instruktora izvēlēti temati.

1.līmeņa (2.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		G.2.1.	K.2.1.	H.2.1.		D.2.2.	I.2.3.	I.2.4.	
1.2.		G.2.1.	K.2.1.	B.2.2.		E.2.1.	I.2.3.	I.2.5.	
2.1.	Jaunsardzes prezentācijas	G.2.2.	E.2.1.	K.2.3.	M-ATK	G.2.1.	B.2.3.	J.2.3.	J.2.5.
2.2.		G.2.2.	E.2.2.	K.2.3.	M-ATK	G.2.2.	C.2.1.	J.2.3.	J.2.5.
3.1.	D.2.1.		K.2.2.	M.2.1.	J.2.4.	F.2.2.		K.2.4.	I.2.6.
3.2.	B.2.1		K.2.2.	M.2.2.	J.2.4.	B.2.1.		K.2.4.	I.2.6.
4.1.	J.2.1.	I.2.1.	M.2.1.		F.2.1.	M.2.1.	M.2.1.	M.2.1.	M.2.1.
4.2.	J.2.2.	I.2.2.	M.2.2.		F.2.1.	M.2.2.	M.2.2.	M.2.2.	M.2.2.

1.līmeņa (2.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
2.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Orientēšanās apvidū	I.2.1.; I.2.2.
2.	Nestandarta situāciju izspēle (ar straiķbolu)	J.2.1.; J.2.2.; J.2.3.
3.	Praktiskā šaušana (stāvoklis “guļus”)	G.2.2.
2.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
4.	Orientēšanās apvidū	I.2.5.; I.2.6.
5.	Nestandarta situāciju izspēle (ar straiķbolu)	J.2.1.; J.2.2.; J.2.3.
6.	Praktiskā šaušana (stāvoklis “celis”)	G.2.2.
7.	Pārgājiens ar uzdevumiem: <ul style="list-style-type: none"> - virvju trase “meža kaķis”; - kaujas tehnikas atpazīšana; - debespušu noteikšana. 	K.2.4.; J.2.4.; I.2.4.

2.līmeņa (3.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas (T/P)	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads - valsts – 1 nodarbība. Jaunsargi nostiprinās piederības sajūtu savam pagastam (novadam, pilsētai), piedaloties sabiedriskajos un sociālajos pasākumos (piem.: talkā, kāda objekta sakopšanā, u.c.).		
A.3.1.	Tuvākās apkārtnes ievērojamākās vietas, objekti, personības – kā tas attiecas uz mani?	1T/P	Pārzina tuvākās apkārtnes ievērojamās vietas, objektus, personības. Paskaidro savu piederību un saistību ar novadu/pilsētu.
B.	Komandas veidošana un vadība – 3 nodarbības. Jaunsargi apgūs vadības un komandas saliedēšanas pamatus – grupas attīstības posmus, pienākumu sadali, rezultātu analīzi. Praktiskās iemaņas nostiprinās, piedaloties grupas vingrinājumos un pasākumos (pāra vecākais – uzņemoties atbildību par vēl vienu jaunsargu).		
B.3.1.	Komandas saliedēšanas vingrinājums.	1T/P	Piedalīties komandas saliedēšanas vingrinājumā ar militāru novirzi. Attīstīt spējas sadarboties komandā. Iepazīt grupas biedrus.
B.3.2.	Komandas saliedēšanas vingrinājums “militārais”.	1T/P	Piedalīties komandas saliedēšanas vingrinājumā ar militāru ievirzi. Attīstīt spējas sadarboties komandā. Iepazīt grupas biedrus.
B.3.3.	Grupās veidošanās, darbības un sadarbības principi.	1T/P	Iepazīt un spēj identificēt grupas attīstības un darbības principus.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 0 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās vispārējās Latvijas vēstures zināšanas, sasaistot tās ar nozīmīgiem notikumiem un pasākumiem.		
3.mācību gada laikā atsevišķas nodarbības par Latvijas bruņotajiem spēkiem nav paredzētas. Tēma tiek realizēta pasākumu un caurvijas formātā.			
D.	Normatīvie akti – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīs Jaunsardzes pašpārvaldi un ētikas kodeksu, kā arī vides aizsardzības pamatprasības un noteikumus.		
D.3.1.	Ievadlekcija, gada plāns, drošības instruktāža.	1T/P	Iepazīties ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu; parakstās par drošības instrukciju.
D.3.2.	Vides aizsardzības pamati.	1T/P	Iepazīties ar cilvēka radītajiem draudiem videi un savu atbildību, darbībām to mazināšanai.
E.	Ierindas mācība un izskats – 2 nodarbības. Jaunsargi apgūs ierindas paņēmienus individuāli un vienības sastāvā – pamatstāja, līdzināšanās, pagriezieni uz vietas un kustībā, sveicināšana, soļošana ar dziesmu.		
E.3.1.	Darbības ierindā – līdzināšanās, pagriezieni uz vietas un kustībā, soļošana.	2T/P	Ieņem savu vietu un nolīdzinās ierindā. Izpilda pagriezienus uz vietas vienības sastāvā. Soļojot pārvietojas ierindā vienības sastāvā, arī ar dziesmu.

F.	Pirmā palīdzība un drošība – 3 nodarbības. Jaunsargi apgūs pirmās palīdzības sniegšanas pamatelementus – paša glābēja drošība, šoks, stabila pozīcija, cietušā pārvietošana.		
F.3.1.	Rīcības secība negadījuma vietā ikdienas situācijās, glābēju drošība.	1T/P	Pratīs nosaukt telefona numurus, uz kuriem zvanīt, ja ir noticis negadījums.
F.3.2.	Atdzīvināšanas pasākumi. Šoks, dzīvībai bīstama asiņošana.	2T/P	Zina rīcības secību negadījuma vietā, atdzīvināšanas pasākumus; rīcību šoka gadījumā, dzīvībai bīstamas asiņošanas apturēšanu.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana (CROSMAN tipa ierocis) – 9 nodarbības. Jaunsargs apgūs drošības noteikumus, darbības ar ieročiem, precīzus šaušanas pamatprincipus. Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanas aktivitātēs ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem.		
G.3.1.	Drošības noteikumi darbojoties ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem. Ieroča izjaukšana, salikšana.	3T/P	Zina un ievēro drošības noteikumus darbojoties ar ieroci. Zina un nosauc ieroča galvenās sastāvdaļas. Instruktora vadībā prot izjaukt un salikt ieroci, veikt tā apkopi.
G.3.2.	Darbības ar ieroci -komandas (pielādēt, izlādēt, ieroci apskatei). Šaušanas pozīcijas: guļus, celis, stāvus. Tēmēšanas pamati.	4T/P	Prot izpildīt komandas un ieņemt šaušanas stāvokli “guļus”, “celis”, “stāvus”, paskaidro un demonstrē precīzas šaušanas pamatprincipus.
G.3.3.	Komandas šautuvē, WHT.	2T/P	Zina un prot izpildīt komandas darbībā ar ieroci un šautuvē. Nokārto WHT testu.
H.	Sakari un kibervide – 3 nodarbības. Jaunsargi apgūs digitālās uzvedības, e-saziņas etiķetes un medijpratības pamatus, radiostaciju uzbūvi un sagatavošanu darbam, kā arī sakaru procedūras pamatus – kā nodibināt, pārbaudīt un novērtēt sakarus; kā efektīvi nodot un pieņemt ziņojumus.		
H.3.1.	Drošs internets.	1T/P	Zina, atpazīst un ievēro noteikumus savstarpējai saziņai internetā.
H.3.2.	Radiostacija, sagatavošana darbam, lietošana.	1T/P	Instruktora vadībā sagatavo darbam un lieto radiostaciju.
H.3.3.	Sakaru procedūras pamati, sakaru pārbaude.	1T/P	Iepazinis sakaru procedūras pamatprincipus, veic un novērtē sakaru pārbaudi.
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 8 nodarbības. Jaunsargi mācīsies lasīt karti – dažādus mērogus, topogrāfiskos apzīmējumus.		
I.3.1.	Rīcība apmaldīšanās gadījumā, orientēšanās dabā (līnijveida orientieri).	2T/P	Zina un paskaidro savu rīcību apmaldīšanās gadījumā. Paskaidro un izmanto līnijveida orientierus, orientējoties apvidū.
I.3.2.	Attāluma mērīšana dabā (pārsoļi).	1T/P	Zina un pielieto pārsoļu metodi attāluma mērīšanā. Nosaka savu pārsoļu garumu.
I.3.3.	Orientēšanās dabā (līnijveida orientieri, attālums).	1T/P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā pārī, izmanto lineāros orientierus un attāluma mērīšanu ar pārsoļiem.

I.3.4.	Topogrāfiskā karte, mērogs, apzīmējumi. Attāluma mērīšana uz kartes.	2T/P	Paskaidro apvidus atainojumu kartē – krāsas, galvenie objekti. Zina un atpazīst dažādus mēroģus un vismaz 12 pamata topogrāfiskos apzīmējumus. Nosaka attālumu starp objektiem dažādu mēroģu kartēs.
I.3.5.	Savas atrašanās vietas noteikšana uz kartes.	1T/P	Nosaka savu atrašanās vietu uz kartes, izmantojot līnijveida orientierus un piesaistes punktus.
I.3.6.	Orientēšanās pēc kartes (līnijveida orientieri, attālums).	1T/P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā pārī, veic orientēšanās maršrutu pēc kartes.
J.	Lauka kaujas iemaņas – 4 nodarbības. Jaunsargi apģūs individuālu pārvietošanos apvidū, attāluma noteikšanu, mērķa identifikācijas un norādes pamatprincipus. Praktiskās iemaņas nostiprinās pasākumā nodarbības laikā.		
J.3.1.	Individuālā pārvietošanās apvidū.	1T/P	Zina un demonstrē individuālos pārvietošanās veidus apvidū – patrolēšana, pārvietošanās zemajā stājā, rāpošana, līšana.
J.3.2.	Attāluma noteikšana	1T/P	Spēj noteikt attālumu dabā pielietojot pārsoģus un „Vienības” metodi.
J.3.3.	Mērķa identifikācija un norāde.	1T/P	Iepazīnis mērķa norādes pamatprincipus un instruktora vadībā veic mērķa identifikāciju un norādi apvidū.
J.3.4.	Individuālā pārvietošanās apvidū ar mērķa norādi	1P	Zina un demonstrē individuālos pārvietošanās veidus apvidū – patrolēšana, pārvietošanās zemajā stājā, rāpošana, līšana. Instruktora vadībā veic mērķa norādi apvidū.
K.	Veselīģ un aktīvs dzīvesveids – 7 nodarbības. Jaunsargi apģūs tūrisma un izdzīvošanas pamatus – mezglu siešana un pielietojums, uģunskuru veidi, ūdens iegūšanas metodes, ēdamie aģi, uzvedība dabā, veselīga dzīvesveida pamatprincipi. Praktiski nostiprinās iemaņas vidēģos (līdz 7km) pārgāģienos un ekskursijās.		
K.3.1.	Uģunskuru veidi.	1T/P	Prot izveidot divu veidu uģunskurus, paskaidro to pielietojumu.
K.3.2.	Uzvedība dabā un veselīģ dzīvesveids.	1T/P	Zina, paskaidro un ievēro uzvedības dabā un veselīga dzīvesveida pamatprincipus.
K.3.3.	Virvju taka “meģa kaģis”.	1P	Piedalās vingrinājumā “Meģa kaģis” – pārvar virvju trasi.
K.3.4.	Apģērba, apavu, ekipēģuma izvēle.	1T/P	Zina, paskaidro un ievēro apģērba, apavu un ekipēģuma izvēli dažādām aktivitātēm dabā.
K.3.5.	Meģli un to pielietojums (plakanais, kontrolmeģģis, astotnieks).	1T/P	Atpazīst, paskaidro pielietojumu un prot uzģiet plakano meģģu ar kontrolmeģģiem un astotnieka meģģu.

K.3.6.	Vidējs pārgājiens.	2P	Piedalās 5-7km pārgājienā. Ievēro ekipējuma un uztura principus pārgājienā.
M.	Kopsavilkuma nodarbības – 16 nodarbības. Katrs jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.3.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārtošana.	7T/P	Veic pašnovērtējumu, atkārtoti un nostiprina apgūto vielu.
M.3.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	7T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.
M-ATK	Apgūto tematu atkārtojums	2T/P	Atkārtoti un nostiprina apgūto mācību saturu. Tiek atkārtoti un nostiprināti jaunsargu instruktora izvēlēti temati.

2.līmeņa (3.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		G.3.1.	E.3.1.	H.3.1.		D.3.2.	G.3.3.	I.3.5.	
1.2.		G.3.1.	B.3.1.	B.3.3.		K.3.2.	G.3.3.	I.3.6.	
2.1.	Jaunsardzes prezentācijas	G.3.2.	E.3.1.	H.3.2.	M-ATK	G.3.1.	I.3.4.	J.3.3.	K.3.3.
2.2.		G.3.2.	I.3.1.	H.3.3.	M-ATK	K.3.1.	I.3.4.	J.3.4.	K.3.4.
3.1.	D.3.1.		I.3.2.	M.3.1.	F.3.2.	G.3.2.		A.3.1.	K.3.6.
3.2.	I.3.1.		I.3.3.	M.3.2.	F.3.2.	G.3.2.		K.3.5.	K.3.6.
4.1.	J.3.1.	M.3.1.	M.3.1.		F.3.1.	M.3.1.	M.3.1.	M.3.1.	M.3.1.
4.2.	J.3.2.	M.3.2.	M.3.2.		B.3.2.	M.3.2.	M.3.2.	M.3.2.	M.3.2.

2.līmeņa (3.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
3.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Orientēšanās apvidū	I.3.1.; I.3.2.; I.3.3.
2.	Lauka kaujas iemaņas: - Individuālā pārvietošanās apvidū; - Attāluma noteikšana.	J.3.1., J.3.2.
3.	Praktiskā šaušana - Komandas šautuvē; - Darbības ar ieroci tests (WHT); - Šaušana – stāvoklis “guļus”.	G.3.2.; G.3.3.
3.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
4.	Orientēšanās apvidū	I.3.2.; I.3.3.; I.3.5.; I.3.6.

5.	Lauka kaujas iemaņas: - Nestandarta situāciju izspēle (ar straikbolu)	J.3.2.; J.3.3.; J.3.4.
6.	Praktiskā šaušana (stāvoklis “celis”, “stāvus”)	G.3.2; G.3.3.
7.	Pārgājiens ar uzdevumiem: - Attāluma noteikšana; - Ugunsķūru veidi; - Radiostacija un sakaru pārbaude; - Pašpalīdzība un rīcība šoka stāvoklī.	J.3.2.; K.3.1.; K.3.6.; K.3.2.; H.3.2.; H.3.3.; F.3.1.; F.3.2.

2.LĪMENIS, 4.MĀCĪBU GADS

2.līmeņa (4.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas (T/P)	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads – valsts – 1 nodarbība. Jaunsargi nostiprinās piederības sajūtu savam pagastam (novadam, pilsētai), piedaloties sabiedriskajos un sociālajos pasākumos (piem.: talka, kāda objekta sakopšana, u.c.).		
A.4.1.	Piederība savam pagastam/pilsētai – ar ko mēs esam īpaši.	1T/P	Apzinās un paskaidro sava pagasta/novada/pilsētas atšķirības no pārējās Latvijas.
B.	Komandas veidošana un vadība – 3 nodarbības. Jaunsargi apgūs vadības un komandas saliedēšanas pamatus – grupas attīstības posmus, pienākumu sadali, rezultātu analīzi. Praktiskās iemaņas nostiprinās, piedaloties grupas vingrinājumos un pasākumos (pāra vecākais).		
B.4.1.	Komandas saliedēšanas vingrinājums “militārais”.	1T/P	Piedalījies komandas saliedēšanas vingrinājumā ar militāru ievirzi. Attīstījis spējas sadarboties komandā. Iepazinis grupas biedrus.
B.4.2.	Komandas saliedēšanas vingrinājums “uzticība”.	1T/P	Piedalījies komandas uzticības veicināšanas vingrinājumā. Attīstījis spējas sadarboties komandā. Iepazinis grupas biedrus.
B.4.3.	Komandas saliedēšanas vingrinājums “militārais”.	1T/P	Piedalījies komandas saliedēšanas vingrinājumā ar militāru ievirzi. Attīstījis spējas sadarboties komandā. Iepazinis grupas biedrus.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 2 nodarbība. Jaunsargi nostiprinās vispārējās Latvijas vēstures zināšanas, sasaistot tās ar nozīmīgiem notikumiem un pasākumiem, pilnveidos zināšanas par bruņoto spēku dienest pakāpēm, atšķirības zīmēm.		
C.4.1.	Latviešu karavīri 20.gs.	1T/P	Zina un paskaidro latviešu karavīru iesaisti 1. un 2. Pasaules karos.
C.4.2.	Karavīra vērtības un standarti, pakāpes un atšķirības zīmes.	1 T/P	Zina, izprot un raksturo karavīra vērtības un standartus. Zina un atpazīst karavīru atšķirības zīmes un dienesta pakāpes.
D.	Normatīvie akti – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīs Jaunsargu pašpārvaldi un Ētikas kodeksu.		

D.4.1.	Ievadlekcija, gada plāns, drošības instruktāža.	1T/P	Iepazinies ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu; parakstās par drošības instrukciju.
D.4.2.	Jaunsardzes nolikums, pašpārvalde un ētika.	1T/P	Iepazinies ar Jaunsardzes ētikas kodeksu un Jaunsardzes pašpārvaldi, piedalās pašpārvaldes aktivitātēs.
E.	Ierindas mācība un izskats – 4 nodarbības. Jaunsargi apgūs ierindas paņēmienus individuāli un vienības sastāvā - līdzināšanās, pagriezieni uz vietas un kustībā, sveicināšana, soļošana ar dziesmu.		
E.4.1.	Profesionāls izskats un tā nozīme.	1T/P	Zina un paskaidro profesionāla izskata nozīmi, tā ietekmi uz apkārtējo uztveri.
E.4.2.	Darbības ierindā – līdzināšanās, pagriezieni uz vietas un kustībā, soļošana.	2T/P	Ieņem savu vietu un nolīdzinās ierindā. Izpilda pagriezienus uz vietas vienības sastāvā. Soļojot pārvietojas ierindā vienības sastāvā, arī ar dziesmu.
E.4.3.	Darbības ierindā – sveicināšana, soļošana ar dziesmu.	1T/P	Izpilda militāro sveicināšanu un soļojot pārvietojas ierindā vienības sastāvā, arī ar dziesmu.
F.	Pirmā palīdzība un drošība – 2 nodarbības. Jaunsargi atkārtos pirmās palīdzības sniegšanas pamatelementus – paša glābēja drošība, atdzīvināšanas pasākumi, šoks.		
F.4.1.	Atdzīvināšanas pasākumi. Šoks. Dzīvībai bīstama asiņošana.	2T/P	Zina rīcības secību negadījuma vietā, atdzīvināšanas pasākumus, rīcība šoka gadījumā, dzīvībai bīstamas asiņošanas apturēšana.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana (CROSMAN tipa ierocis) – 7 nodarbības Jaunsargs apgūs drošības noteikumus, darbības ar ieročiem, precīzus šaušanas pamatprincipus. Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanas aktivitātēs ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem.		
G.4.1.	Drošības noteikumi darbojoties ar Jaunsardzes centra rīcībā esošajiem ieročiem atbilstoši apstiprinātajiem drošības noteikumiem. Ieroča izjaukšana, salikšana.	2T/P	Zina un ievēro drošības noteikumus darbojoties ar ieroci. Zina un nosauc ieroča galvenās sastāvdaļas. Instruktorā vadībā prot izjaukt un salikt ieroci, veikt tā apkopi.
G.4.2.	Darbības ar ieroci -komandas (pielādēt, izlādēt, ieroci apskatei). Šaušanas pozīcijas: guļus, celis, stāvus. Tēmēšanas pamati.	3T/P	Prot izpildīt komandas un ieņemt šaušanas stāvokli “guļus”, “celis”, “stāvus”, paskaidro un demonstrē precīzas šaušanas pamatprincipus.
G.4.3.	Komandas šautuvē, WHT.	2T/P	Zina un prot izpildīt komandas darbībā ar ieroci un šautuvē. Nokārto WHT testu.
H.	Sakari un kibervide – 4 nodarbības. Jaunsargi apgūs digitālās uzvedības, e-saziņas etiķetes un medijpratības pamatus, kā arī apgūs NATO fonētisko alfabētu.		
H.4.1.	Medijpratība, n-etiķete, komentāri internetā.	2T/P	Zina, atpazīst un ievēro medijpratības un komentēšanas pamatprincipus internetā.
H.4.2.	NATO fonētiskais alfabēts, tā pielietojums	2T/P	Zina un paskaidro NATO fonētisko alfabētu, tā pielietojumu.
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 7 nodarbības.		

	Jaunsargi mācīsies lasīt karti – atkārtos dažādus mērogus, topogrāfiskos apzīmējumus; apgūs darbu ar kompasu. Tāpat viņi iemācīsies izmantot digitālās iekārtas un mobilās aplikācijas, lai orientētos.		
I.4.1.	Kompass, debespušu un virziena noteikšana ar kompasu. Virziena ieturēšana pārvietojoties.	1T/P	Iepazinis kompassa uzbūvi. Paskaidro un nosaka debespusēs/virzienu ar kompasu. Zina un ievēro virziena ieturēšanas pārvietošanās laikā pamatprincipus.
I.4.2.	Orientēšanās ar kompasu (virziena orientieri).	2T/P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā individuāli, veic orientēšanās maršrutu pēc azimutiem un attāluma.
I.4.3.	Orientēšanās ar karti un kompasu (nelielās distancēs).	2T/P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā pārī, veic orientēšanās maršrutu pēc kartes un kompassa.
I.4.4.	Mobilās aplikācijas un to izmantošana orientējoties. Orientēšanās ar GoogleMaps/Milkarte (nelielās distancēs).	2T/P	Iepazinis topogrāfisko mobilo aplikāciju iespējas orientējoties. Piedalās orientēšanās vingrinājumā pārī, veic orientēšanās maršrutu, izmantojot mobilo aplikāciju.
J.	Lauka kaujas iemaņas – 4 nodarbības. Jaunsargi apgūs pamata roku signālus, riņķveida aizsardzības ieņemšanu un iziešanu no tās, pārvietošanos dažādos formācijas veidos nodaļas sastāvā, lineārā šķēršļa pārvarēšanu. Praktiskās iemaņas nostiprinās pasākumā nodarbības laikā.		
J.4.1.	Roku signāli.	1T/P	Zina, atpazīst, parāda un paskaidro taktiskos roku signālus.
J.4.2.	Nodaļas formāciju veidi.	1T/P	Iepazinis un pārvietojas apvidū dažādās nodaļas formācijās (kolonnā pa vienam, kolonnā pa diviem, ķēde, ķīlis), pielietojot roku signālus.
J.4.3.	Riņķveida aizsardzība	1T/P	Iepazinis un ar instruktora palīdzību nodaļas sastāvā ieņem un iziet no riņķveida aizsardzības, pielietojot roku signālus.
J.4.4.	Lineārā šķēršļa pārvarēšana nodaļas sastāvā ar “ķēdes” un “izspiešanas” metodi.	1T/P	Iepazinis un praktiski demonstrē lineārā šķēršļa pārvarēšanu nodaļas sastāvā ar “ķēdes” un “izspiešanas” metodi, pielietojot roku signālus.
K.	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids – 7 nodarbības. Jaunsargi apgūs tūrisma un izdzīvošanas pamatus – mezglu siešana un pielietojums, veselīga dzīvesveida pamatprincipi. Praktiski nostiprinās iemaņas vidējos (5-8 km) pārgājienos un ekskursijās.		
K.4.1.	Mezgli un to pielietojums (pavadoņi, kāpšļi).	1T/P	Atpazīst, paskaidro pielietojumu un prot uzstāt pavadoņa mezglu un kāpšļa mezglu.
K.4.2.	Virvju taka “Meža kaķis”.	4P	Piedalās vingrinājumā “Meža kaķis” – pārvar virvju trasi.
K.4.3.	Vidējs pārgājiens – dabas atmoda.	2P	Piedalās 5-8 km pārgājienā. Ievēro ekipējuma un uztura principus pārgājienā.

M.	Kopsavilkuma nodarbības – 15 nodarbības. Katrs jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.4.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārtošana.	7T/P	Veic pašnovērtējumu, atkārtoti un nostiprina apgūto vielu.
M.4.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	7T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.
M-ATK	Apgūto tematu atkārtojums	1T/P	Atkārtoti un nostiprina apgūto mācību saturu. Tiek atkārtoti un nostiprināti jaunsargu instruktora izvēlēti temati.

2.līmeņa (4.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		G.4.1.	E.4.2.	H.4.1.		A.4.1.	J.4.1.	I.4.4.	
1.2.		G.4.2.	E.4.2.	H.4.1.		D.4.2.	J.4.2.	I.4.4.	
2.1.	Jaunsardzes prezentācijas	G.4.2.	E.4.1.	H.4.2.	M-ATK	G.4.1.	I.4.3.	J.4.3.	K.4.2.
2.2.		G.4.3.	E.4.3.	H.4.2.	B.4.2.	B.4.3.	I.4.3.	J.4.4.	K.4.2.
3.1.	D.4.1.		K.4.1.	M.4.1.	C.4.1.	G.4.2.		K.4.2.	K.4.3.
3.2.	I.4.1.		B.4.1.	M.4.2.	C.4.2.	G.4.3.		K.4.2.	K.4.3.
4.1.	I.4.2.	M.4.1.	M.4.1.		F.4.1.	M.4.1.	M.4.1.	M.4.1.	M.4.1.
4.2.	I.4.2.	M.4.2.	M.4.2.		F.4.1.	M.4.2.	M.4.2.	M.4.2.	M.4.2.

2.līmeņa (4.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
4.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Orientēšanās apvidū	I.4.1.; I.4.2.
2.	Praktiskā šaušana (stāvokļi “guļus”, “celis”)	G.4.2.; G.4.3.
4.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
3.	Orientēšanās apvidū izmantojot mobilās aplikācijas	I.4.4.
4.	Praktiskā šaušana (stāvokļi “celis”, “stāvus”)	G.4.2; G.4.3.
5.	Pārgājiens ar uzdevumiem: <ul style="list-style-type: none"> - Fonētiskā alfabēta pielietojums; - Mezgli un to pielietojums; - Palīdzība cietušajam, pārvietošana (grupas sastāvā). 	K.4.3.; H.4.2.; K.4.1.; F.4.1.

6.	Lauka nometne – dzīvošana apvidū - Higiēna lauku apstākļos - Teltenes celšana	K.4.3.; J.4.1.; J.4.2.; J.4.3.; J.4.4.
----	---	---

3.LĪMENIS, 5.MĀCĪBU GADS

3.līmeņa (5.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas (T/P)	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads - valsts – 0 nodarbības. Jaunsargi attīstīs pilsonisko apziņu, diskutējot par vietējā un valsts mēroga notikumiem, vēsturi, simboliem.		
5.mācību gada laikā atsevišķas Cilvēks-novads-valsts nodarbības nav paredzētas. Tēma tiek realizēta pasākumos un caurvijas formātā.			
B.	Komandas veidošana un vadība – 1 nodarbība. Jaunsargi papildinās zināšanas un prasmes – mērķu izvirzīšana, laika kontrole, plānošanas pamati. Praktiskās iemaņas nostiprinās, vadot grupu praktisko uzdevumu izpildē (grupas vecākais – uzņemoties atbildību par jau trim jaunsargiem).		
B.5.1.	Mērķi, to jēga, mērķu izvirzīšana (SMART).	1T/P	Zina un paskaidro mērķu izvirzīšanas nozīmi. Izvirza skaidri formulētu un sasniedzamu individuālu mērķi pēc SMART metodes.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 2 nodarbības. Jaunsargi papildinās zināšanas par Latvijas bruņoto spēku izveidi un atjaunošanu, iestāšanos un dalību NATO, kā arī sasaistīs to ar militāro vēsturi savā novadā.		
C.5.1.	Latvijas armija starpkaru periodā.	1T/P	Zina un paskaidro Latvijas armijas aktivitātes Brīvības cīņās un starpkaru periodā.
C.5.2.	Latvijas armijas vienības, cīņas tuvākajā apkārtnē.	1T/P	Zina un raksturo Latvijas armijas aktivitātes tuvākajā apkārtnē.
D.	Normatīvie akti – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīs Jaunsargu pašpārvaldi un Ētikas kodeksu.		
D.5.1.	Ievadlekcija, gada plāns, drošības instrukcija.	1T/P	Iepazīnīs ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu; parakstās par drošības instrukciju.
D.5.2.	Jaunsardzes nolikums, pašpārvalde un ētika.	1T/P	Zina un ievēro Jaunsardzes ētikas kodeksu un iesaistās/piedalās Jaunsardzes pašpārvaldes aktivitātēs.
E.	Ierindas mācība un izskats – 4 nodarbības. Jaunsargi papildinās prasmes un iemaņas – soļošana individuāli un ierindā, pagriezieni kustībā.		
E.5.1.	Darbības individuāli un ierindā – pagriezieni kustībā, soļošana.	2 P	Soļojot pārvietojas, gan individuāli, gan ierindā un izpilda pagriezienus kustībā.
E.5.2.	Darbības ierindā – pagriezieni uz vietas un kustībā, soļošana.	1T/P	Gan individuāli, gan ierindā izpilda pagriezienus uz vietas un kustībā. Soļojot pārvietojas vienības sastāvā.
E.5.3.	Darbības ierindā – sveicināšana, iziešana no ierindas, pieiešana pie priekšnieka, atgriešanās ierindā.	1T/P	Izpilda militāro sveicināšanu, iziet no ierindas, pieiet pie priekšnieka un atgriežas ierindā.

F.	Pirmā palīdzība un drošība – 2 nodarbības Jaunsargi iegūs iemaņas pirmās palīdzības sniegšanas pamatelementos palīdzība dažādu ķermeņa bojājumu gadījumos.		
F.5.1.	Termiskie bojājumi. Ķīmisko vielu izraisītie nelaimes gadījumi. Elektrotraumas. Slikšana.	2T/P	Zina rīcību termisko bojājumu, ķīmisko vielu, elektrotraumu, slīšanas gadījumos.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana (G36 LR22 tipa ierocis) – 9 nodarbības Instruktors izvēlas attiecīgo ieroci, kas pieejams (G36 22LR tipa ierocis, AK-4 trieciensāutene vai citi Jaunsardzes centra rīcībā esošie deaktivizētie kaujas ieroči). Jaunsargi papildinās zināšanas un prasmes – apgūs mazkalibra G36 22LR tipa ieroci, AK-4 trieciensāuteni vai citus Jaunsardzes centra rīcībā esošus deaktivizētus kaujas ieročus. Darbības ar ieročiem- šaušana: Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanā (guļus, celis) ar mazkalibra G36 ieroci pasākuma laikā.		
G.5.1.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču tehniskie dati, uzbūve un detaļu nosaukumi, izjaukšana un salikšana.	3T/P	Zina un ievēro drošības noteikumus. Zina, atpazīst un nosauc mazkalibra ieroča vai trieciensāutenes sastāvdaļas. Instruktorā vadībā izjauc/saliek mazkalibra ieroci vai AK-4 trieciensāuteni vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroci.
G.5.2.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču darbības pamatprincipi un funkciju pārbaude, tīrīšana un eļļošana.	3T/P	Zina un paskaidro mazkalibra ieroča vai trieciensāutenes darbības principu, veic tā apkopi un funkciju pārbaudi.
G.5.3.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču magazīnu un ieroča pielādēšana un izlādēšana, patronu ievadīšana patrontelpā, pārdrošināšana, magazīnu maiņa.	2T/P	Pielādē un izlādē ieroci un magazīnu, veic ieroča sagatavošanu šaušanai un pārdrošināšanu. Veic magazīnu maiņu.
G.5.4.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču kļūmju novēršana, dažādi šaušanas stāvokļi, komandas uz ugunsliņijas.	1T/P	Zina, paskaidro un demonstrē ieroča kļūmju novēršanu. Patstāvīgi ieņem stabilus šaušanas stāvokļus “guļus” un “no ceļa”. Zina un izpilda komandas uz ugunsliņijas.
H.	Sakari un kibervide – 3 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās kritisko domāšanu un spēju analizēt informāciju, kā arī apgūs vispārpieņemtos un biežāk lietojamās procedūras vārdus, radiostaciju uzbūvi un sagatavošanu darbam, kā arī sakaru procedūras pamatus – kā nodibināt, pārbaudīt un novērtēt sakarus; kā efektīvi nodot un pieņemt ziņojumus.		
H.5.1.	Informācijas uzticamības izvērtēšana un kritiskā domāšana.	1T/P	Zina un pielieto informācijas kritiskās izvērtēšanas pamatprincipus.

H.5.2.	Sakaru procedūras, procedūru vārdi.	2T/P	Zina ziņojuma procedūras, prot veikt sakaru pārbaudi. Zina procedūru vārdus, sagatavo radiostaciju darbam.
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 6 nodarbības. Jaunsargi papildinās iemaņas darbā ar karti un kompasu – attāluma noteikšana, koordinātu (6 ciparu) noteikšana, apvidus raksturošana pēc kartes, maršruta izvēle.		
I.5.1.	Koordinātu (6 ciparu) noteikšana uz kartes.	2T/P	Zina, paskaidro un pielieto koordinātu noteikšanas metodes. Nosaka 6 ciparu koordinātas dažādu mērogu kartēs.
I.5.2.	Attāluma mērīšana uz kartes.	1T/P	Zina, paskaidro un pielieto attāluma mērīšanas metodes. Nosaka attālumus starp objektiem dažādu mērogu kartēs.
I.5.3.	Apvidus raksturojums pēc kartes.	1T/P	Zina, paskaidro un pielieto apvidus raksturošanas pamatprincipus. Raksturo apvidu pēc topogrāfiskās kartes.
I.5.4.	Maršruta izvēle pēc kartes (rogaininga maršruta sastādīšana).	2T/P	Zina, paskaidro un pielieto maršruta izvēles pamatprincipus. Sastāda maršrutu, izmantojot topogrāfisko karti.
J.	Lauka kaujas iemaņas – 10 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas LKI pamatprincipos. Apgūs pamatprincipus: reakcija un izvēršanās pret pretinieku nodaļas sastāvā. Iepazīsies ar “Uguns kontroles pavēle” un “Ātrā kaujas pavēle”. Praktiskās iemaņas nostiprinās pasākuma laikā.		
J.5.1.	Individuālā maskēšanās. Individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam.	1T/P	Atkārtojums: Individuāli nomaskējas atbilstoši apvidum un laika apstākļiem. Sagatavo individuālo ekipējumu atbilstoši uzdevumam, laika apstākļiem un apvidum.
J.5.2.	Individuālā pārvietošanās apvidū ar mērķa norādi. Uguns Kontroles Pavēle (UKP).	1T/P	Demonstrē individuālos pārvietošanās veidus apvidū – patrulēšana, pārvietošanās zemajā stājā, rāpošana, līšana. Zina un veic mērķa identifikāciju un mērķa norādi apvidū, pielietojot mērķu norādes metodi. Iepazinis un dublē instruktora doto Uguns Kontroles Pavēli.
J.5.3.	Uguns un kustība (pāris, grupa, nodaļa). Ātrā kaujas pavēle (ĀKP).	2T/P	Iepazinis un izpilda manevru “uguns un kustība” nodaļas sastāvā, uzbrūkot un atkāpjoties, pēc instruktora “ātrās kaujas pavēles”. Iepazinis un dublē instruktora doto Ātro kaujas pavēli.
J.5.4.	Vienības formācijas, pārvietošanās un šķēršļu pārvarēšana.	2T/P	Taktiski pārvietojas apvidū vienības sastāvā, pielietojot nodaļas formācijas veidus (kolonnā pa vienam, kolonnā pa diviem, ķēde, ķīlis). Ievēro savu vietu formācijā pārvietošanās laikā. Praktiski demonstrē lineārā šķēršļa pārvarēšanu nodaļas sastāvā ar “ķēdes” un “izspiešanas” metodi. Zina un

			izmanto roku signālus vienības pārvietošanās laikā.
J.5.5.	Reakcija un izvēršanās pret pretinieku - straiķbols.	4T/P	Taktiski pārvietojas apvidū vienības sastāvā. Reaģē un izvēršas pret pretinieku no dažādiem formācijas veidiem (kolonnā pa vienam, kolonnā pa diviem, ķīlis) vienības sastāvā. Izpilda manevru “uguns un kustība” nodaļas sastāvā, uzbrūkot un atkāpjoties pēc instruktora “Ātrās kaujas pavēles”.
K.	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids – 6 nodarbības. Jaunsargi papildinās prasmes un iemaņas – grupas ekipējuma izvēle, maršruta plānošana grupai, uguns iegūšana un ugunsкура izveide, ēdiena pagatavošana lauka apstākļos, atpūtas vietas vai naktsmītnes ierīkošana, veselīga dzīvesveida, slodzes un uztura pamatprincipi.		
K.5.1.	Grupā ekipējuma izvēle un sagatavošana.	1T/P	Zina, plāno, izvēlas un sagatavo grupas ekipējumu uzdevumam.
K.5.2.	Slodzes un uztura sakarība.	1T/P	Zina, paskaidro un ievēro uztura un slodzes sakarības pamatprincipus.
K.5.3.	Uguns iegūšana un ugunsкура izveide.	1T/P	Zina, paskaidro un pielieto uguns iegūšanas veidus. Izveido un iekurina ugunsкуру.
K.5.4.	Naktsmītnes iekārtošana.	2T/P	Izvēlas, izveido un iekārto naktsmītni lauka apstākļos.
K.5.5.	Mezgli un to pielietojums (buliņš)	1P	Atpazīst, paskaidro pielietojumu un prot uzstāt buliņa mezglu.
M.	Kopsavilkuma nodarbības – 15 nodarbības. Jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.5.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārtošana.	7T/P	Veic pašnovērtējumu, atkārtoti un nostiprina apgūto vielu.
M.5.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	7T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.
M-ATK	Apgūto tematu atkārtojums	1T/P	Atkārtoti un nostiprina apgūto mācību saturu. Tiek atkārtoti un nostiprināti jaunsargu instruktora izvēlēti temati.

3.līmeņa (5.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		G.5.1.	E.5.1.	H.5.2.		G.5.1.	I.5.1.	I.5.4.	
1.2.		G.5.2.	E.5.1.	H.5.2.		G.5.2.	I.5.1.	I.5.4.	
2.1.	D.5.1.	G.5.2.	E.5.2.	H.5.1.	M-ATK	G.5.3.	J.5.4.	J.5.5.	J.5.5.
2.2.	G.5.1.	G.5.3.	E.5.3.	B.5.1.	D.5.2.	G.5.4.	J.5.4.	J.5.5.	J.5.5.
3.1.	J.5.1.		C.5.1.	M.5.1.	K.5.5.	I.5.3.		K.5.1.	K.5.4.
3.2.	J.5.2.		C.5.2.	M.5.2.	K.5.2.	I.5.2.		K.5.3.	K.5.4.
4.1.	J.5.3.	M.5.1.	M.5.1.		F.5.1.	M.5.1.	M.5.1.	M.5.1.	M.5.1.
4.2.	J.5.3.	M.5.2.	M.5.2.		F.5.1.	M.5.2.	M.5.2.	M.5.2.	M.5.2.

3.līmeņa (5.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
5.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Pastaiga. Pilsētas, novada identitāte un simboli. Sakaru procedūras.	A, H.
2.	Lauka kaujas iemaņas: - Individuālā maskēšanās; - Individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam; - Uguns un kustība (pāris, grupa, nodaļa).	J.5.1.; J.5.2.; J.5.3.
3.	Šaušana ar mazkalibra G36: - Darbības ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaušana; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis” bez uzkabes.	G.5.1.; G.5.2.; G.5.3.; G.5.4.
5.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
4.	Šaušana ar mazkalibra G36: - Darbības ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaušana; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis” bez uzkabes.	G.5.1.; G.5.2.; G.5.3.; G.5.4.
5.	Lauka kaujas iemaņas: - Vienības pārvietošanās, formācijas un šķēršļu pārvarēšana; - Reakcija uz pretinieku.	J.5.4.; J.5.5.
6.	Orientēšanās apvidū - Maršruta sastādīšana un īstenošana; - Sakaru procedūras.	I.5.1.; I.5.2.; I.5.3.; I.5.4.; H.5.2.
7.	Lauka nometne – dzīvošana apvidū. - Ēdiena pagatavošana lauka apstākļos. - Sakaru procedūras.	K.5.1.; K.5.2.; K.5.3.; K.5.4.; H.5.2.

3.līmeņa (6.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas (T/P)	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads - valsts – 2 nodarbības. Jaunsargi attīstīs pilsonisko apziņu, diskutējot par vietējā un valsts mēroga notikumiem, vēsturi, simboliem.		
A.6.1.	Tuvākās apkārtnes vēstures svarīgākie notikumi.	2T/P	Zina un paskaidro pagasta/novada/pilsētas vēstures galvenos notikumus.
B.	Komandas veidošana un vadība – 2 nodarbības. Jaunsargi papildinās zināšanas un prasmes – mērķu izvirzīšana, laika kontrole, plānošanas pamati. Praktiskās iemaņas nostiprinās, vadot grupu praktisko uzdevumu izpildē (grupas vecākais – uzņemoties atbildību par jau trim jaunsargiem).		
B.6.1.	Komandas vingrinājums.	1P	Piedalījies komandas saliedēšanas vingrinājumā. Attīstījis spējas sadarboties komandā. Iepazinis grupas biedrus.
B.6.2.	Plānošanas pamati un laika kontrole.	1T/P	Zina, paskaidro un pielieto plānošanas pamatprincipus. Sastāda rīcības plānu grupas uzdevumam.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 1 nodarbība. Jaunsargi papildinās zināšanas par Latvijas bruņoto spēku izveidi un atjaunošanu, iestāšanos un dalību NATO, kā arī sasaistīs to ar militāro vēsturi savā novadā.		
C.6.1.	Latvijas Bruņotie spēki kopš 1991. gada un Latvijas ceļš uz NATO. NBS un ZS vienības, to aktivitātes tuvākajā apkārtnē.	1T/P	Zina un raksturo Latvijas Bruņoto spēku veidošanos un attīstību, Latvijas ceļa uz NATO posmus. Zina un raksturo NBS/ZS vienības un to aktivitātes tuvākajā apkārtnē.
D.	Normatīvie akti – 1 nodarbība. Jaunsargi iepazītas ar gada plānu.		
D.6.1.	Ievadlekcija, gada plāns, drošības instrukcija.	1T/P	Iepazinies ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu; parakstās par drošības instrukciju.
E.	Ierindas mācība un izskats – 2 nodarbības. Jaunsargi papildinās prasmes un iemaņas – iziešana un atgriešanās ierindā, pieiešana pie priekšnieka.		
E.6.1.	Darbības ierindā.	2T/P	Izpilda dažādus ierindas paņēmienus vienības sastāvā uz vietas un kustībā.
F.	Pirmā palīdzība un drošība – 2 nodarbības. Jaunsargi papildinās iemaņas pirmās palīdzības sniegšanas pamatelementos – palīdzība dzīvnieku izraisītu ķermeņa bojājumu gadījumos, amputāciju gadījumos.		
F.6.1.	Traumas. Amputācijas. Dzīvnieku izraisītie nelaimes gadījumi.	2T/P	Zina rīcību traumu, amputāciju, dzīvnieku izraisītu ķermeņa bojājumu gadījumos.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana (G36 LR22 tipa ierocis) – 6 nodarbības. Instruktors izvēlas attiecīgo ieroci, kas pieejams (G36 22LR tipa ierocis vai AK-4 trieciensāutene vai citi Jaunsardzes centra rīcībā esošie deaktivizētie kaujas ieroči). Jaunsargi papildinās zināšanas un prasmes – apgūs izjaukšanu/salikšanu, apkopi, pielādēšanu/izlādēšanu ar G36 22LR tipa ieroci, AK-4 trieciensāuteni vai citiem Jaunsardzes centra rīcībā esošiem deaktivizētiem kaujas ieročiem.		

	Darbības ar ieročiem- šaušana: Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanā (dažādi stāvokļi) ar mazkalibra G36 ieroci pasākuma laikā.		
G.6.1.	Darbības ar mazkalibra G36 ieroci vai AK-4 trieciensauteni vai citiem Jaunsardzes centra rīcībā esošiem deaktivizētajiem kaujas ieročiem.	3T/P	Zina, paskaidro un demonstrē precīzas darbības ar mazkalibra ieroci vai trieciensauteni.
G.6.2.	Precīzas šaušanas pamatprincipi, šaušanas stāvokļi.	3T/P	Zina, paskaidro un demonstrē precīzas šaušanas pamatprincipus. Patstāvīgi ieņem stabilu šaušanas stāvokli “stāvus”, “celis”, “gulšus”.
H.	Sakari un kibervide – 4 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās kritisko domāšanu un spēju analizēt informāciju, kā arī nostiprinās prasmi lietot procedūras vārdus un fonētisko alfabētu.		
H.6.1.	“Viltus ziņas” un manipulācija medijos.	1T/P	Paskaidro un mācās atpazīt “viltus ziņas” un manipulāciju medijos.
H.6.2.	Sakaru procedūra, situāciju ziņojumi.	3T/P	Zina, paskaidro un pielieto sakaru procedūru un biežākos procedūras vārdus. Veic sakaru pārbaudi, dod situācijas ziņojumu.
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 6 nodarbības. Jaunsargi papildinās iemaņas darbā ar karti un kompasu – attāluma noteikšana, koordinātu (6 ciparu) noteikšana, azimuts un atpakaļazimuts, apvidus raksturošana pēc kartes, maršruta izvēle.		
I.6.1.	Azimuts un atpakaļazimuts.	2T/P	Zina un paskaidro azimuta un atpakaļazimuta noteikšanu. Nosaka atpakaļazimutu.
I.6.2.	Orientēšanās ar uzdevumiem/telpās.	2T/P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā individuāli, veic orientēšanās maršrutu telpās.
I.6.3.	Orientēšanās ar karti un kompasu.	2T/P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā individuāli, veic orientēšanās maršrutu pēc kartes un kompasu.
J.	Lauka kaujas iemaņas – 8 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas LKI pamatprincipos: individuālā maskēšana, individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam, individuālās pārvietošanās veidi, mērķa identifikācijas un norādes apvidū, “uguns un kustība” pamatprincipus sadarbojoties pāri, grupā un nodaļas sastāvā, reakcija un izvēršanās pret pretinieku nodaļas sastāvā. Iepazīsies ar “Uguns kontroles” un “Ātrās kaujas” pavēli. Praktiskās iemaņas nostiprinās pasākuma laikā.		
J.6.1.	Individuālā maskēšanās. Individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam.	1T/P	Individuāli nomaskējas atbilstoši apvidum un laika apstākļiem. Sagatavo individuālo ekipējumu atbilstoši uzdevumam, laika apstākļiem un apvidum.
J.6.2.	Individuālā pārvietošanās apvidū ar mērķa norādi. Uguns Kontroles Pavēle (UKP).	1T/P	Demonstrē individuālos pārvietošanās veidus apvidū – patrulēšana, pārvietošanās zemajā stājā, rāpošana, lišana. Zina un veic mērķa identifikāciju un mērķa norādi apvidū pielietojot mērķu norādes

			metodi. Iepazinis un dublē instruktora doto Uguns Kontroles Pavēli.
J.6.3.	Uguns un kustība (pāris, grupa, nodaļa). Ātrā kaujas pavēle (ĀKP).	2T/P	Iepazinis un izpilda manevru “uguns un kustība” nodaļas sastāvā, uzbrūkot un atkāpjoties, pēc instruktora “Ātrās kaujas pavēles”. Iepazinis un dublē instruktora doto Ātro kaujas pavēli.
J.6.4.	Reakcija un izvēršanās pret pretinieku - straiķbols	4T/P	Taktiski pārvietojas apvidū vienības sastāvā. Reaģē un izvēršas pret pretinieku no dažādiem formācijas veidiem (kolonnā pa vienam, kolonnā pa diviem, ķīlis) vienības sastāvā. Izpilda manevru “uguns un kustība” nodaļas sastāvā, uzbrūkot un atkāpjoties, pēc instruktora “Ātrās kaujas pavēles”.
K.	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids – 10 nodarbības. Jaunsargi papildinās prasmes un iemaņas – grupas ekipējuma izvēle, maršruta plānošana grupai, individuālās drošības sistēmas (alpīnista sēdeklīša) izveide, šķēršļu pārvarēšana, veselīga dzīvesveida, slodzes un uztura pamatprincipi.		
K.6.1.	Mezgli un to pielietojums (buliņš, aptverošais).	2T/P	Atpazīst, paskaidro pielietojumu un prot uzstāt buliņa mezglu un aptverošo mezglu.
K.6.2.	“Alpīnista sēdeklīša” izveide.	1T/P	Paskaidro pielietojumu un prot uzstāt “alpīnista sēdeklīti”.
K.6.3.	Grupās maršruta (pārgājiens ar uzdevumiem) plānošana.	1T/P	Izplāno maršrutu grupas pārgājienam ar uzdevumiem (realizē pasākumā).
K.6.4.	Šķēršļi, to pārvarēšana (ar izveidotu metodi).	4T/P	Zina, atpazīst un paskaidro dažādas šķēršļu pārvarēšanas metodes. Pārvar dažādus šķēršļus ar izveidotu metodi.
K.6.5.	Veselīgs dzīvesveids un tā ievērošana	1T/P	Zina, paskaidro un ievēro veselīga dzīvesveida principus.
K.6.6.	Mezgli un to pielietojums	1 P	Prot uzstāt dažādus mezglu veidus, parāda izpratni mezglu pielietošanai, tajā skaitā skaidrojot un demonstrējot.
M.	Kopsavilkuma nodarbības – 16 nodarbības. Katrs jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.6.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārošana.	7T/P	Veic pašnovērtējumu, atkāro un nostiprina apgūto vielu.
M.6.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	7T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.
M- ATK	Apgūto tematu atkārojums	2T/P	Atkāro un nostiprina apgūto mācību saturu. Tiek atkārtoti un nostiprināti jaunsargu instruktora izvēlēti temati.

3.līmeņa (6.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		G.6.1.	E.6.1.	K.6.2.		G.6.1.	I.6.2.	K.6.4.	
1.2.		G.6.1.	E.6.1.	H.6.1.		G.6.2.	I.6.2.	K.6.4.	
2.1.	D.6.1.	G.6.2.	C.6.1.	H.6.2.	M-ATK	H.6.2.	I.6.3.	J.6.4.	J.6.4.
2.2.	B.6.1.	G.6.2.	K.6.5.	H.6.2.	M-ATK	K.6.6.	I.6.3.	J.6.4.	J.6.4.
3.1.	J.6.1.		K.6.1.	M.6.1.	B.6.2.	I.6.1.		K.6.4.	A.6.1.
3.2.	J.6.2.		K.6.1.	M.6.2.	K.6.3.	I.6.1.		K.6.4.	A.6.1.
4.1.	J.6.3.	M.6.1.	M.6.1.		F.6.1.	M.6.1.	M.6.1.	M.6.1.	M.6.1.
4.2.	J.6.3.	M.6.2.	M.6.2.		F.6.1.	M.6.2.	M.6.2.	M.6.2.	M.6.2.

3.līmeņa (6.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
6.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Lauka kaujas iemaņas: - Individuālā maskēšanās; - Individuālā pārvietošanās apvidū ar mērķa norādi. - Uguns un kustība (pāris, grupa, nodaļa).	J.6.1.; J.6.2.; J.6.3.
2.	Šaušana ar mazkalibra G36: - Darbības ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaude; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” bez uzkabes.	G.6.1.; G.6.2.
6.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
3.	Šaušana ar mazkalibra G36: - Darbības ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaude; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” bez uzkabes.	G.6.1.; G.6.2.
4.	Lauka kaujas iemaņas: - Reakcija un izvēršanās pret pretinieku – straiķbols; - Sakaru procedūras.	J.6.4; H.6.2.
5.	Pārgājiens (K.6.3. realizācija)	K.6.3.; K.6.5.; A.6.1.
6.	Orientēšanās apvidū	I.6.1.; I.6.2.; I.6.3.

4.līmeņa (7.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas (T/P)	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads - valsts – 3 nodarbības. Jaunsargi attīstīs pilsonisko apziņu, diskutējot par valsts pastāvēšanas un saglabāšanas tematiem.		
A.7.1.	Atturēšanas politika un visaptveroša valsts aizsardzība.	1T/P	Izprot un paskaidro atturēšanas politikas un visaptverošas valsts aizsardzības nozīmi, savus pienākumus un atbildību.
A.7.2.	Pilsoniskais patriotisms, demokrātija.	1T/P	Zina un raksturo demokrātiskās valsts iekārtas pamatprincipus.
A.7.3.	Pilsoniskais patriotisms, valsts neatkarības saglabāšana.	1T/P	Zina un raksturo valsts neatkarības saglabāšanas pamatprincipus. Argumentē savu patriotisma definīciju.
B.	Komandas veidošana un vadība – 2 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iegūtās zināšanas un prasmes – militārās vadības pamati. Praktiskās iemaņas attīstīs, vadot vienību taktisko uzdevumu izpildē.		
B.7.1.	Publiskā runa, uzrunas sagatavošana, diskusija	1T/P	Zina un paskaidro publiskas uzstāšanās sagatavošanas pamatprincipus.
B.7.2.	Mērķu izvirzīšana (SMART).	1T/P	Zina un paskaidro mērķu izvirzīšanas nozīmi. Izvirza skaidri formulētu un sasniedzamu grupas mērķi pēc SMART metodes.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 1 nodarbība. Jaunsargi pilnveidos zināšanas par bruņoto spēku struktūru (spēku veidi un uzdevumi).		
C.7.1.	NBS struktūra, spēku veidi, to uzdevumi.	1T/P	Zina un paskaidro NBS struktūru, spēku veidus un to uzdevumus/atšķirības.
D.	Normatīvie akti – 2 nodarbības. Jaunsargi iepazīsies ar Militārā dienesta likuma prasībām, rekrutēšanas un karjeras iespējām bruņotajos spēkos.		
D.7.1.	Ievadlekcija, gada plāns, drošības instruktāža.	1T/P	Iepazīnīsies ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu; parakstās par drošības instrukciju.
D.7.2.	Militārā dienesta likums, pienākumi un tiesības, rezerve.	1T/P	Iepazīnīsies ar MDL, karavīra tiesībām un pienākumiem, izprot un paskaidro bruņoto spēku rezerves konceptu.
E.	Ierindas mācība un izskats – 3 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas atbilstoši Ierindas noteikumiem, kā arī apgūs prasmes ierindas vadīšanā.		
E.7.1.	Pamatstāja, pagriezieni uz vietas.	1T/P	Demonstrē karavīra pamatstāju un pagriezienus uz vietas.
E.7.2.	Pārvietošanās, soļu veidi.	1T/P	Zina, paskaidro un demonstrē dažādus soļu veidus un pārvietošanos soļojot.

E.7.3.	Militārā sveicināšana, iziešana no ierindas, pieiešana pie priekšnieka, atgriešanās ierindā.	1T/P	Izpilda militāro sveicināšanu, iziet no ierindas, pieiet pie priekšnieka un atgriežas ierindā.
F.	Pirmā palīdzība un drošība – 2 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas pirmās palīdzības sniegšanā, palīdzības sniegšanu dažādās sadzīves situācijās gūtām traumām, apgūs pirmās palīdzības aptiecināšanas saturu.		
F.7.1.	Svešķermeņi. Daudz cietušo vienlaicīgi. Slimības. Pirmās palīdzības aptiecināšanas saturs.	2T/P	Nosauks secību, kā sniegt pirmo palīdzību svešķermeņu iekļūšanas gadījumā, situācijās ar daudz cietušajiem vienlaicīgi, slimību lēkmju gadījumos. Zinās pirmās palīdzības aptiecināšanas saturu, nokārtos teorētisko testu.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana (G36 22LR tipa ierocis) – 8 nodarbības. Instruktors izvēlas attiecīgo ieroci, kas pieejams (G36 22LR tipa ierocis, AK-4 trieciensāutene vai citi Jaunsardzes centra rīcībā esošie deaktivizētie kaujas ieroči). Jaunsargi nostiprinās iegūtās zināšanas un prasmes – izjaukšana/salikšana, apkope, pielādēšana/izlādēšana ar G36 22LR tipa ieroci, AK-4 trieciensāuteni vai citiem Jaunsardzes centra rīcībā esošiem deaktivizētiem kaujas ieročiem. Darbības ar ieročiem- šaušana: Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanā (dažādi stāvokļi) ar mazkalibra G36 ieroci pasākuma laikā.		
G.7.1.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču tehniskie dati, uzbūve un detaļu nosaukumi, izjaukšana un salikšana.	2T/P	Zina un ievēro drošības noteikumus. Zina, atpazīst un nosauc mazkalibra ieroča vai trieciensāutenes sastāvdaļas. Izjauc/saliek mazkalibra ieroci vai AK-4 trieciensāuteni vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroci.
G.7.2.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču darbības pamatprincipi un funkciju pārbaude, tīrīšana un eļļošana.	2T/P	Zina un paskaidro mazkalibra ieroča vai trieciensāutenes darbības principu, veic tā apkopi un funkciju pārbaudi.
G.7.3.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču magazīnu un ieroča pielādēšana un izlādēšana, patronu ievadīšana patrontelpā, pārdrošināšana, magazīnu maiņa.	2T/P	Pielādē un izlādē ieroci un magazīnu, veic ieroča sagatavošanu šaušanai un pārdrošināšanu. Veic magazīnu maiņu.
G.7.4.	Mazkalibra G36 ieroča vai AK-4 trieciensāutenes vai citu Jaunsardzes centra rīcībā esošo deaktivizēto kaujas ieroču kļūmju novēršana, dažādi šaušanas stāvokļi, komandas uz ugunsliņijas.	2T/P	Zina, paskaidro un demonstrē ieroča kļūmju novēršanu. Patstāvīgi ieņem stabilus šaušanas stāvokļus “guļus”, “no ceļa” un “stāvus”. Zina un izpilda komandas uz ugunsliņijas.
H.	Sakari un kibervide – 4 nodarbības.		

	Jaunsargi nostiprinās informācijas analīzes, sakaru procedūras, kodu un fonētiskā alfabēta lietošanu.		
H.7.1.	Militāro sakaru veidi un NATO fonētiskais alfabēts.	1T/P	Izprot un raksturo militāro sakaru veidus. Zina NATO fonētisko alfabētu un tā pielietojumu.
H.7.2.	Sakaru procedūra un darbs ar radiostaciju.	3T/P	Izprot un raksturo sakaru procedūru. Sagatavo darbam radiostaciju, veic sakaru procedūru un dod situācijas ziņojumu (SITREP).
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 7 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas darbā ar karti un kompasu - koordinātu (8 ciparu) noteikšana, direkcijas leņķis.		
I.7.1.	Topogrāfiskās kartes struktūra, mērogs, apzīmējumi.	1T/P	Izprot, atpazīst un raksturo topogrāfiskās kartes struktūras elementus, mērogius un apzīmējumus.
I.7.2.	Apvidus raksturojums pēc kartes.	1T/P	Zina, paskaidro un pielieto apvidus raksturošanas principus. Raksturo apvidu pēc topogrāfiskās kartes.
I.7.3.	Koordinātu (8) noteikšana.	2T/P	Zina, paskaidro un pielieto koordinātu noteikšanas metodes. Nosaka 8 ciparu koordinātas 1:25000 mēroga kartē.
I.7.4.	Attāluma noteikšana ar pārsoļiem.	1T/P	Zina un pielieto pārsoļu metodi attāluma mērīšanā. Nosaka savu pārsoļu garumu.
I.7.5.	Kompasa izmantošana, direkcijas leņķis, azimuts.	1T/P	Izprot, paskaidro un pielieto kompasu virziena noteikšanai gan dabā, gan uz kartes, izprot un paskaidro direkcijas leņķa principu.
I.7.6.	Attāluma un savas atrašanās vietas noteikšana uz kartes.	1T/P	Izprot, raksturo un pielieto attāluma mērīšanas un savas atrašanās vietas noteikšanas metodes dažādu mērogu kartēs.
J.	Lauka kaujas iemaņas – 8 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas LKI pamatprincipos: individuālā maskēšanās, individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam, individuālā pārvietošanās, mērķa identifikācija un norāde apvidū, taktiskā pārvietošanās nodaļas sastāvā, reakcija un izvēršanās pret pretinieku nodaļas sastāvā. Apgūs “Uguns punkta iznīcināšana” pamatprincipus. Praktiskās iemaņas nostiprinās pasākuma laikā.		
J.7.1.	Individuālā maskēšanās. Individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam.	1T/P	Atkārtojums: Individuāli nomaskējas atbilstoši apvidum un laika apstākļiem. Sagatavo individuālo ekipējumu atbilstoši uzdevumam, laika apstākļiem un apvidum.
J.7.2.	Individuālā pārvietošanās apvidū ar mērķa norādi. Uguns Kontroles Pavēle (UKP).	1T/P	Atkārtojums: Demonstrē individuālos pārvietošanās veidus apvidū. Zina un veic mērķa identifikāciju un mērķa norādi apvidū, pielietojot mērķu norādes metodes. Zina un ar instruktora palīdzību izpilda Uguns Kontroles Pavēli.

J.7.3.	Reakcija un izvēršanās pret pretinieku - straikbols.	2T/P	Atkārtojums: Taktiski pārvietojas apvidū vienības sastāvā. Reagē un izvēršas pret pretinieku no dažādiem formācijas veidiem (kolonnā pa vienam, kolonnā pa diviem, ķīlis) vienības sastāvā. Izpilda manevru “uguns un kustība” nodaļas sastāvā, uzbrūkot un atkāpjoties pēc instruktora Ātrās kaujas pavēles.
J.7.4.	Uguns punkta iznīcināšana (pāra sadarbība).	2T/P	Zina un demonstrē “uguns punkta iznīcināšanu” sadarbojoties pāri pēc granātas izmešanas.
J.7.5.	Uguns punkta iznīcināšana - straikbols.	2T/P	Izpilda manevru “uguns punkta iznīcināšana” nodaļas sastāvā.
K.	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids – 6 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas – virvju sistēmas (pārceltuves) izveide, alpīnisma pamati, aktīva dzīvesveida pasākumu sagatavošana. Praktiski nostiprinās iemaņas vairākdienu pārgājienos un ekskursijās.		
K.7.1.	Uzvedība dabā, veselīgs dzīvesveids un tā ievērošana.	1T/P	Izprot, paskaidro un ievēro uzvedības dabā un veselīga dzīvesveida principus.
K.7.2.	Virvju sistēmas, pārceltuves izveide.	4T/P	Instruktorā vadībā izveido virvju sistēmu/ pārceltuvi.
K.7.3.	Mezglī un to pielietojums	1 P	Prot uzstīt dažādus mezglu veidus, parāda izpratni mezglu pielietošanai, tajā skaitā skaidrojot un demonstrējot.
M.	Kopsavilkuma nodarbības – 14 nodarbības. Katrs jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.7.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārtošana.	7T/P	Veic pašnovērtējumu, atkārtoti un nostiprina apgūto vielu.
M.7.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	7T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.

4.līmeņa (7.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		G.7.1.	E.7.1.	H.7.1.		G.7.1.	K.7.2.	I.7.3.	
1.2.		G.7.2.	E.7.2.	H.7.2.		G.7.2.	K.7.2.	I.7.3.	
2.1.	D.7.1.	G.7.3.	E.7.3.	H.7.2.	B.7.1.	G.7.3.	I.7.2.	J.7.4.	J.7.5.
2.2.	K.7.1.	G.7.4.	A.7.1.	H.7.2.	C.7.1.	G.7.4.	I.7.6.	J.7.4.	J.7.5.
3.1.	J.7.1.		A.7.2.	M.7.1.	D.7.2.	I.7.1.		K.7.2.	I.7.4.
3.2.	J.7.2.		A.7.3.	M.7.2.	B.7.2.	K.7.3.		K.7.2.	I.7.5.
4.1.	J.7.3.	M.7.1.	M.7.1.		F.7.1.	M.7.1.	M.7.1.	M.7.1.	M.7.1.
4.2.	J.7.3.	M.7.2.	M.7.2.		F.7.1.	M.7.2.	M.7.2.	M.7.2.	M.7.2.

4.līmeņa (7.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
7.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Lauka kaujas iemaņas: <ul style="list-style-type: none"> - Individuālā maskēšanās; - Individuālā ekipējuma izvēle un sagatavošana uzdevumam; - Individuālā pārvietošanās apvīdu ar mērķa norādi; - Reakcija un izvēršanās pret pretinieku; - Sakaru procedūras. 	J.7.1.; J.7.2.; J.7.3.; H.7.2.
2.	Šaušana ar mazkalibra G36: <ul style="list-style-type: none"> - Darbības ar mazkalibra ieroci; - Darbības ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaušana; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” bez uzkabes. 	G.7.1.; G.7.2.; G.7.3.; G.7.4.
7.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
3.	Šaušana ar mazkalibra G36: <ul style="list-style-type: none"> - Darbības ar mazkalibra ieroci; - Darbību ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaušana; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” bez uzkabes. 	G.7.1.; G.7.2.; G.7.3.; G.7.4.
4.	Lauka kaujas iemaņas: <ul style="list-style-type: none"> - Uguns punkta iznīcināšana; - Sakaru procedūras. 	J.7.4.; J.7.5.; H.7.2.
5.	Orientēšanās apvidū	I.7.4.; I.7.5.; I.7.6.

4.LĪMENIS, 8.MĀCĪBU GADS

4.līmeņa (8.mācību gada) nodarbības un sasniedzamie rezultāti:

Kods	Saturs	Stundas (T/P)	Ieteicamais sasniedzamais rezultāts
A.	Cilvēks – novads - valsts – 2 nodarbības. Jaunsargi attīstīs pilsonisko apziņu, diskutējot par vietējā un valsts mēroga notikumiem, vēsturi, simboliem.		
A.8.1.	Patriotisma pretstats, korupcija.	1T/P	Izprot un raksturo “korupciju”, piedalās argumentētā diskusijā.
A.8.2.	Patriotisma pretstats, valsts, sagrašanās.	1T/P	Izprot un raksturo “valsts sagrašanās”, piedalās argumentētā diskusijā.
B.	Komandas veidošana un vadība – 1 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iegūtās zināšanas un prasmes – militārās vadības pamati. Praktiskās iemaņas attīstīs, vadot vienību taktisko uzdevumu izpildē.		

B.8.1.	Uzrunas, mutisku rīkojumu un pavēļu došana.	1T/P	Izprot un paskaidro mutisku uzdevumu došanu militārā vidē.
C.	Latvijas bruņotie spēki – 1 nodarbība. Jaunsargi pilnveidos zināšanas par bruņoto spēku struktūru (spēku veidi un uzdevumi), dienesta pakāpēm, dalību NATO un starptautiskajās operācijās.		
C.8.1.	Latvijas karavīri starptautiskajās operācijās un NATO.	1T/P	Zina un paskaidro NBS karavīru dalību dažādās starptautiskajās operācijās un NATO.
D.	Normatīvie akti – 3 nodarbības. Jaunsargi iepazīsies ar Militārā dienesta likuma prasībām, rekrutēšanas un karjeras iespējām bruņotajos spēkos.		
D.8.1.	Ievadlekcija, gada plāns.	1T/P	Iepazinies ar konkrētā JSII mācību gada vispārējo plānu.
D.8.2.	Drošības instruktāža.	1T/P	Iepazinies un saprot drošības instruktāžas saturu un pamatojumu, tajā skaitā attiecībā uz darbībām ar ieročiem.
D.8.3.	Militārā dienesta likums, rekrutēšana, izglītība, karjera.	1T/P	Iepazinies ar MDL, rekrutēšanas, militārās izglītības un karjeras nosacījumiem, izprot karjeras iespējas bruņotajos spēkos.
E.	Ierindas mācība un izskats – 3 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas atbilstoši Ierindas noteikumiem, kā arī apgūs prasmes ierindas vadīšanā.		
E.8.1.	Darbības ierindā.	1T/P	Zina, paskaidro un demonstrē dažādus ierindas paņēmienus.
E.8.2.	Ierindas vadīšana.	2T/P	Iepazinis un demonstrē ierindas vadīšanas pamatprincipus.
F.	Pirmā palīdzība un drošība – 2 nodarbības. Jaunsargi demonstrēs iemaņas pirmās palīdzības sniegšanā.		
F.8.1.	Dažādas pirmās palīdzības sniegšanas manipulācijas.	2T/P	Demonstrēs praktiskās manipulācijas atbilstoši standartu izvērtēšanas tabulām.
G.	Darbības ar ieročiem un šaušana (G36 22LR tipa ierocis) – 4 nodarbības. Instruktors izvēlas attiecīgo ieroci, kas pieejams (G36 22LR tipa ierocis vai AK-4 trieciensāutene vai citi Jaunsardzes centra rīcībā esošie deaktivizētie kaujas ieroči). Jaunsargi nostiprinās iegūtās zināšanas un prasmes – izjaukšana/salikšana, apkope, pielādēšana/izlādēšana ar G36 22LR tipa ierocis, AK-4 trieciensāuteni vai citiem Jaunsardzes centra rīcībā esošiem deaktivizētiem kaujas ieročiem. Darbības ar ieročiem- šaušana: Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanā (dažādi stāvokļi) ar mazkalibra G36 ieroci pasākuma laikā.		
G.8.1.	Darbības ar mazkalibra G36 ieroci un AK-4 trieciensāuteni vai citiem Jaunsardzes centra rīcībā esošiem deaktivizētajiem kaujas ieročiem.	4T/P	Zina, paskaidro un demonstrē precīzas darbības ar mazkalibra ieroci vai trieciensāuteni.
H.	Sakari un kibervide – 4 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās informācijas analīzes, sakaru procedūras, kodu un fonētiskā alfabēta lietošanu.		

H.8.1.	Informācijas analīzes pamatprincipi.	1T/P	Izprot, raksturo un pielieto informācijas analīzes pamatprincipus.
H.8.2.	Sakaru procedūra, kodi un darbs ar radiostaciju.	1T/P	Izprot un raksturo sakaru procedūru. Sagatavo darbam radiostaciju, veic sakaru pārbaudi un pielieto sakaru procedūru nododot/pieņemot radio ziņojumu.
H.8.3.	Radioziņojumi, situācijas ziņojums.	2T/P	Zina, atpazīst un raksturo dažādus ziņojumus, to pielietojumu. Sagatavo, noraida/pieņem situācijas ziņojumu.
I.	Topogrāfija un orientēšanās – 6 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas darbā ar karti un kompasu - direkcijas leņķis, maršruta kartītes un kartes skices sastādīšana.		
I.8.1.	Maršruta kartiņas sastādīšana.	2T/P	Zina, paskaidro un pielieto maršruta kartiņas sastādīšanas principus. Sastāda maršruta kartiņu dotam maršrutam.
I.8.2.	Kartes skices sagatavošana.	1T/P	Zina un paskaidro kartes skices sagatavošanas principus, tās pielietojumu.
I.8.3.	Aerofoto izmantošana.	1T/P	Zina un paskaidro aerofoto izmantošanu, atpazīst apvidu un objektus aerofoto.
I.8.4.	Orientēšanās izmantojot aerofoto.	2P	Piedalās orientēšanās vingrinājumā pārī, veic orientēšanās maršrutu pēc aerofoto un kompasu.
J.	Lauka kaujas iemaņas – 8 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas: taktiskā pārvietošanās, reakcija un izvēršanās pret pretinieku, “Uguns punkta iznīcināšana” nodaļas sastāvā. Praktiskās iemaņas nostiprinās pasākuma laikā.		
J.8.1.	Reakcija un izvēršanās pret pretinieku - straiķbols.	2T/P	Taktiski pārvietojas apvidū vienības sastāvā. Reagē un izvēršas pret pretinieku no dažādiem formācijas veidiem (kolonnā pa vienam, kolonnā pa diviem, ķīlis) vienības sastāvā. Izpilda manevru “uguns un kustība” nodaļas sastāvā, uzbrūkot un atkāpjoties pēc instruktora Ātrās kaujas pavēles.
J.8.2.	Uguns punkta iznīcināšana (pāra sadarbība). Granātas mešana.	2T/P	Zina un demonstrē “uguns punkta iznīcināšanu” sadarbojoties pārī pēc granātas izmešanas.
J.8.3.	Uguns punkta iznīcināšana - straiķbols.	4T/P	Izpilda manevru “uguns punkta iznīcināšana” nodaļas sastāvā.
K.	Veselīgs un aktīvs dzīvesveids – 10 nodarbības. Jaunsargi nostiprinās iemaņas – virvju sistēmas (pārceltuves) izveide, alpīnisma pamati, aktīva dzīvesveida pasākumu sagatavošana, naktsmītnes iekārtošana, ugunsкура izveide, ēdiena pagatavošana lauka apstākļos. Praktiski nostiprinās iemaņas vairāku dienu pārgājienos un ekskursijās.		

K.8.1.	Naktsmītnes iekārtošana, ugunsкура izveide, ēdiena pagatavošana lauka apstākļos.	1T/P	Izprot un paskaidro naktsmītnes ieņemšanas un rutīnas elementus, ugunsкура izveidi, ēdiena pagatavošanu lauka apstākļos.
K.8.2.	Bīstamie un ēdamie augi.	1T/P	Zina, atpazīst un raksturo dažādas Latvijai raksturīgus ēdamos un bīstamos augus.
K.8.3.	Alpīnisma pamati.	2T/P	Iepazīn alpīnisma drošības noteikumus, pamatprincipus un pielietojumu.
K.8.4.	Virvju sistēmas, pārceltuves izveide.	2T/P	Instruktora vadībā izveido virvju sistēmu/ pārceltuvi.
K.8.5.	Aktīva dzīvesveida vingrinājuma sagatavošana un īstenošana.	2T/P	Instruktora vadībā izplāno aktīva dzīvesveida vingrinājumu. Sagatavotā vingrinājuma īstenošana.
K.8.6.	Aktīva dzīvesveida vingrinājuma sagatavošana un īstenošana.	2T/P	Instruktora vadībā izplāno aktīva dzīvesveida vingrinājumu. Sagatavotā vingrinājuma īstenošana.
M.	Kopsavilkuma nodarbības – 16 nodarbības. Katrs jaunsargu apmācības mēnesis noslēdzas ar divām kopsavilkuma nodarbībām, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, saņemt informāciju un uzdevumus par nākamā mēneša aktivitātēm.		
M.8.1.	Jaunsargu pašnovērtējums, konsultācijas, atkārtošana.	7T/P	Veic pašnovērtējumu, atkārto un nostiprina apgūto vielu.
M.8.2.	Atgriezeniskā saite, nākamā mēneša plānošana.	7T/P	Sniedz komentārus par aizvadīto laika posmu, iepazīstas ar nākamā mēneša plānu.
M-ATK	Apgūto tematu atkārtojums	2T/P	Atkārto un nostiprina apgūto mācību saturu. Tiek atkārtoti un nostiprināti jaunsargu instruktora izvēlēti temati.

4.līmeņa (8.mācību gada) nodarbību saraksts:

Nod.	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR	MAI
1.1.		B.8.1.	E.8.1.	H.8.1.		K.8.3.	I.8.1.	I.8.4.	
1.2.		K.8.1.	E.8.2.	H.8.2.		K.8.3.	I.8.1.	I.8.4.	
2.1.	D.8.1.	G.8.1.	E.8.2.	H.8.3.	M-ATK	D.8.3.	I.8.2.	J.8.3.	J.8.3.
2.2.	D.8.2.	G.8.1.	C.8.1.	H.8.3.	M-ATK	K.8.2.	I.8.3.	J.8.3.	J.8.3.
3.1.	J.8.1.		A.8.1.	M.8.1.	K.8.5.	G.8.1.		K.8.4.	K.8.6.
3.2.	J.8.1.		A.8.2.	M.8.2.	K.8.5.	G.8.1.		K.8.4.	K.8.6.
4.1.	J.8.2.	M.8.1.	M.8.1.		F.8.1.	M.8.1.	M.8.1.	M.8.1.	M.8.1.
4.2.	J.8.2.	M.8.2.	M.8.2.		F.8.1.	M.8.2.	M.8.2.	M.8.2.	M.8.2.

4.līmeņa (8.mācību gada) pasākumos obligāti iekļaujamo tēmu saraksts:

Nr. p.k.	Nodarbības (pasākuma) tēma	JSII programmas saistītās tēmas
8.mācību gada 1.pusgads (septembris – decembris)		
1.	Lauka kaujas iemaņas: - Reakcija un izvēršanās pret pretinieku; - Uguns punkta iznīcināšana (pāra sadarbība); - Sakaru procedūras.	J.8.1.; J.8.2.; H.8.3.
2.	Šaušana ar mazkalibra G36: - Darbību ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaude; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” bez uzkabes; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” uzkabē un ķiverē; - B kvalifikācija	G.8.1.
8.mācību gada 2.pusgads (janvāris – maijs)		
3.	Šaušana ar mazkalibra G36: - Darbību ar ieroci tests (WHT); - Grupēšana un piešaude; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” bez uzkabes; - Šaušana no pozīcijām “guļus, celis, stāvus” uzkabē un ķiverē; - B kvalifikācija	G.8.1.
4.	Lauka kaujas iemaņas: - Uguns punkta iznīcināšana; - Sakaru procedūras.	J.8.3. H.8.3.
5.	Lauka nometne: - Naktsmītnes ierīkošana, patruļbāze; - Bīstamie un ēdamie augi; - Sakaru procedūras.	K.8.1.; K.8.2.; H.8.3.

2.2.PROGRAMMAS DARBA METODES, PAŅĒMIENI, FORMAS

Jaunsargu programmas apgūvē izmanto interešu izglītības aktīvās un interaktīvās mācību metodes atbilstoši interešu izglītības mācību uzdevumiem un mērķiem. Programmas īstenošana balstās uz metožu izvēli, kuras veicina praktisku darbību āra apstākļos.

Metodes izvēli nosaka nodarbības un tēmas specifika, kā arī jaunsarga vecumposmu īpatnības un programmas ietvaros paredzēto zināšanu un prasmju līmenis. Jaunāka vecuma jaunsargiem tiek pielietota lielāka metožu dažādība (vienā metodē tiek iestarpināti citu metožu elementi), pieredzējušāki un gados vecāki jaunsargi spēj ilgāk koncentrēties arī vienveidīgā mācību darbā, lai padziļināti apgūtu specifiskās jaunsargu kompetences.

MĀCĪBU DARBĪBAS UN MOTIVĀCIJAS VEICINĀŠANA/ROSINĀŠANA

Jaunsargiem tiek izskaidrots nodarbības mērķa nozīmīgums un izvirzītas prasības uzdevumu izpildei. Ar vecumam pielāgotām izziņas rotaļu, spēļu metodēm jaunsargi, sadarbojoties ar instruktoru, uzdevumu izpildē pielieto apgūtās zināšanas un prasmes. Diskusijās un pārrunās par sasniegto instruktors emocionāli atbalsta jaunsargu pašiniciatīvu, kritisko domāšanu un pamatotu pašvērtējuma atspoguļošanu. Jaunsargi tiek iesaistīti tuvāko nodarbību plānošanā un sagatavošanā, ievērojot nodarbību mērķi un uzdevumus.

PASĀKUMU METODES

Izmantojot pasākuma metodes, jaunsargi programmas ietvaros gūtās zināšanas un prasmes sasaista praktiskā darbībā ar dzīvi. Tiek analizēta un pārrunāta jaunsargu rīcība, plānošana un mērķa sasniegšana, pildot konkrētus, praktiskus uzdevumus pasākumos.

Iesaistoties un organizējot pasākumus ģimenē, skolā, pašvaldībā un valstī jaunsargos veidojas un nostiprinās tolerance, cieņa, patiesas valstiskas vērtības un integrācija sabiedrībā.

Vides maiņa pasākumu ietvaros dažādo apmācību ikdienu, paaugstina motivāciju, rada prieku darboties, pilnveido jaunsargu kompetences, kuras ir nepieciešamas arī ikdienas sadzīvē. “Mācīšanās darot” pārsvarā notiek komandā.

KOOPERATĪVĀ MĀCĪŠANĀS

Jaunsargi jūtas vienoti kopēja mērķa sasniegšanā, šādi tiek veicināta sadarbības prasmju apguve. Katram ir individuāla atbildība par kopējo grupas darbu, uzdevumiem un rezultāta sasniegšanu. Kopā darbojoties ir jāciena un jārespektē katra individuālās spējas un prasmes, šādi jaunsargi mācās iedrošināt, paskaidrot radīt izpratni saviem komandas biedriem, lai sekmētu visas grupas darbu. Jaunsargi vērtē sadarbībā gūtos sasniegumus un grupas darba procesu pārrunās un diskusijās.

SPĒLES UN ROTAĻAS

Spēles un rotaļas izmanto, lai praktizētu iemaņas, pielietotu dažādas apgūtas tehnikas, ieinteresētu un saliedētu komandu. Svarīgi ir panākt, lai caur interesantām aktivitātēm spēlē būtu mācīšanās, kas ļautu nostiprināt prasmes un kompetences, vai pārliecināties, ka zināšanas ir apgūtas.

Spēles kā izglītošanas rīks Jaunsardzē tiek veidotas interesantas, aizraujošas, jautras, izaicinošas un iesaistošas. Spēlēs un rotaļās jaunsargi mācās darot, atklāj, izzina un izprot sevi, savu rīcību un sadarbību komandā.

Spēlēm ir skaidri noteikumi, kuriem jāseko, skaidri spēles mērķi, skaidrs process un soļi, kas jāveic. Jaunāka vecuma jaunsargiem izmanto rotaļas, kuras veicina ieinteresētību un aizrautību nepiespiestā un jautrā vidē apgūt jaunsargu zināšanas un prasmes.

Ir būtiski uzsvērt atgriezeniskās saites nozīmi pēc spēles un rotaļas apguves, lai akcentētu un definētu apgūtās prasmes, lai norādītu uz saikni starp spēli un apgūtajām kompetencēm, kas tiek darīts nodarbības ietvaros.

ATGRIEZENISKĀ SAITE / IZVĒRTĒŠANA

Jaunsargu programmas veidošanā ir ievērots pakāpenības princips: no vienkāršākā uz sarežģītāko, soli pa solim. Ir līmeņu dalījums, kurš ietver sevī noteiktus sasniedzamos rezultātus. Tāpēc svarīgas ir atkārtotības (M-ATK) nodarbības un kopsavilkuma nodarbības (M) katra mēneša pēdējā nodarbībā. Jaunsargi iemācās novērtēt sevi, pamatot savu viedokli. Mācoties uzklaut un saprast citu cilvēku viedokli, izkopjot iecietību un attīstot spēju izmantot savu un citu pieredzi. Tādējādi instruktors novērtē jaunsargu apgūto un rada iespēju papildināt trūkstošās zināšanas, kā arī var ieteikt jaunsargam pāriet augstākā līmenī, patstāvīgi apgūstot starpposma tēmas.

Instruktors jaunsargos veicina pašizglītošanās prasmju attīstību un drosmi atbildēt par savu viedokli un rīcību. Pašizglītošanās nepieciešama arī caurviju kompetenču veidošanai.

CAURVIJU KOMPETENCES – VESELĪGS DZĪVESVEIDS, FIZISKĀS AKTIVITĀTES UN SPORTS

Instruktors ar savu piemēru, uzskates materiāliem, pārrunām un speciāli sagatavotām nodarbībām veicina jaunsargu izpratni par veselīgu dzīvesveidu, fiziskās aktivitātes un sportu. Jaunsargi iemācās novērtēt un kontrolēt savu izaugsmi un panākumus sportā. Lai sasniegtu 4. līmeni, jaunsargam ir jāapzinās, ka veselīgs dzīvesveids, fiziskās aktivitātes un sports ir ikdiena. Nodarībās jaunsargi uzzina, kur meklēt informāciju, konsultācijas un nodarbības, lai patstāvīgi veicinātu veselīgu dzīvesveidu, fizisko aktivitāti un sportu.

Caurvijas kompetences nodrošina kvalitatīvu jaunsargu programmu apguvi. Jaunsargam jāizmanto skolā gūtās zināšanas un prasmes (starp-priekšmetu saikne). Programmas saturs veicina padziļināti apgūt veselīgu dzīvesveidu, fiziskās aktivitātes un sportu. Šādi tiek nodrošināta motivācija sportot un ievērot veselīgas dzīves pamatprincipus.

2.3. PROGRAMMAS RESURSU NODROŠINĀJUMS

Nepieciešamais materiāltehniskais nodrošinājums uz vienu apmācāmo

Šis MTL ir aprēķināts JSII programmas apguvei katram jaunsargam un jāatjauno (jānomaina) katru gadu.

Nr. p.k.	Materiāltehniskais līdzeklis	Mērvienība	Daudzums (uz 1 apmācāmo)	Piezīmes
1	<u>Jaunsarga formas tērps un atšķirības zīmes</u>			
1.1.	CEPURE, BEISBOLA, MELNA, AR UZŠUVI EMBLĒMU JAUNSARDZE	gab.	1	
1.2.	CEPURE, VĒSA LAIKA, FLĪSA	gab.	1	
1.3.	JAKA, WINDSTOPER, BRŪNA	gab.	1	
1.4.	JAKA, GOROTEX, BRŪNA	gab.	1	
1.5.	KREKLS, TVEIDA, ZAĻŠ	gab.	2	
1.6.	JAKA, FORMAS TĒRPA, LATPAT	gab.	1	
1.7.	BIKSES, FORMAS TĒRPA, LATPAT	gab.	1	
1.8.	SIKSNA, BIKŠU, BRŪNA	gab.	1	
1.9.	ŠALLE, TUNEĻA, MELNA	gab.	1	
1.10.	CIMDI, FLĪSA, MELNI	pāris	1	
1.11.	ZĀBAKI, VASARAS, ŠŅORU, MELNI	pāris	1	
1.12.	UZŠUVE, LATVIJAS KAROGS	gab.	1	
1.13.	UZŠUVE, JAUNSARDZE, EMBLĒMA	gab.	1	
1.14.	UZŠUVE, JAUNSARDZE	gab.	1	
1.15.	ATSTAROTĀJS, JAUNSARDZE	gab.	1	
1.16.	UZŠUVE, NOVADA, EMBLĒMA	gab.	1	
2	<u>Munīcija</u>			
2.1.	Munīcija, straiķbola	gab.	8500	1.līmeņa vienai grupai
2.2.	Munīcija, pneimatikas 4,5mm	gab.	4000	2.līmeņa vienai grupai
2.3.	Munīcija, pneimatikas, CO2	gab.	1100	2.līmeņa vienai grupai
2.4.	Gāze, CO2 baloniņš	gab.	6	2.līmeņa vienai grupai
2.5.	Munīcija, mazkalibra 5,6mm HV	gab.	11400	3. un 4.līmenis vienai grupai
2.6.	Granāta, imitācijas	gab.	3	4.līmeņa vienai grupai
2.7.	Mērķis, strēlnieka auguma	gab.	10	Vienai grupai
2.8.	Mērķis, pneimatikas	gab.	100	Vienai grupai
3	<u>Kancelejas piederumi un mācību materiāli</u>			
3.1.	PILDSPALVA, TINTES, ZILA	gab.	1	
3.2.	ZĪMULIS, GRAFĪTA, BEZKRĀSAINS	gab.	1	
3.3.	LINEĀLS, 30CM	gab.	1	
3.4.	MARKĪERIS	gab.	1	
3.5.	DZĒŠGUMIJA	gab.	1	
3.6.	KLADE (48 lapas)	gab.	1	
3.7.	BLOCINŠ, KABATAS	gab.	1	

Nepieciešamais īslaicīgais materiāltehniskais nodrošinājums katram Jaunsargu instruktoram uz 1 gadu.

Šis MTL ir aprēķināts JSII programmas realizācijai katram Jaunsargu instruktoram (neatkarīgi no viņam piesaistīto mācību grupu skaita), nodrošinājums jāatjauno katru gadu.

Nr. p.k.	Materiāltehniskais līdzeklis	Mērvienība	Skaitis	Piezīmes
1	Jaunsargu kolektīvi lietojamais ekipējums			
1.1.	Baterijas, AAA	gab.	60	Uz gadu
1.2.	Salvetes, mitrās (100gab iepakojums)	iekpojums	10	Uz gadu
1.3.	Aptieciņa, pirmās palīdzības, individuālā, mācību	gab.	1	Katram jaunsargam (saskaņā ar nokomplektēto slodzi)
1.4.	DZIRDES AIZSARGLĪDZEKĻI, AUSU AIZBĀŽŅI (katram 3. un 4.līmeņa jaunsargam, kurš piedalās šaušanas nodarbībās)	gab.	3	Uz gadu (saskaņā ar nokomplektēto slodzi)
1.5.	KRĒMS, MASKĒŠANĀS	gab.	10	Uz gadu grupai
1.6.	Vienreizējās elpināšanas maskas "Anniņai"	gab.	1	Katram jaunsargam (saskaņā ar nokomplektēto slodzi)
2	Mācību materiāli (kolektīvi lietojamie)			
2.1.	Saite, medicīnas, elastīgā, 10cm	gab.	40	Uz gadu
2.2.	Rezerves "plaušas" "Anniņai"	gab.	5	Uz gadu
2.3.	Vienreizējās elpināšanas maskas "Anniņai"	gab.	20	Katram jaunsargam (saskaņā ar nokomplektēto slodzi)
2.4.	Salvetes, medicīniskās, spirta	gab.	1000	Uz gadu
2.5.	Līdzeklis, dezinfekcijas, Chemisept	gab.	2	Uz gadu
2.6.	Balons, gāzes, tūrisma degļa	gab.	6	Uz gadu
2.7.	Deglis, tūrisma degļa	gab.	3	Uz pieciem gadiem
2.8.	Lenta, marķējama	m	4000	Uz gadu
2.9.	Maiss atkritumu (150l)	gab.	50	Uz gadu
2.10.	Spirts, sausais	iekpojums	50	Uz gadu
2.11.	Lenta, mērķu aizlīmējamā	gab.	5	Uz gadu
2.12.	Eļļa, ieroču	litri	4	Uz gadu
2.13.	Salvetes, ieroču tīrīšanai	rulli	2	Uz gadu
2.14.	Topogrāfiskā karte M 1:25000 (atbilstoši grupas apvidum uz mācību vietu)	gab.	15	Uz trīs gadiem
2.15.	Topogrāfiskā karte M 1:50000 (atbilstoši grupas apvidum uz mācību vietu)	gab.	15	Uz trīs gadiem
2.16.	Līmplēve, karšu aplīmēšanai	m2	4	Uz gadu
2.17.	Līmlenta, kancelejas	gab.	4	Uz gadu
2.18.	Līmlenta, armēta	gab.	4	Uz gadu
2.19.	Cimdi, vienreizlietojamie	pāris	3	Uz gadu

2.20.	Savilcējs, gumijas. 75cm	gab.	40	Uz pieciem gadiem
3	Kancelejas preces			
3.1.	A3 formāta papīrs (iepakojums)	gab.	1	Uz gadu
3.2.	A4 formāta papīrs (iepakojums)	gab.	10	Uz gadu
3.3.	A4 formāta papīrs krāsains (5 krāsas)	loksnes	200	Uz gadu
3.4.	Kabatiņas, A4	gab.	200	Uz gadu
3.5.	Plakāta formāta papīrs (A0)	loksnes	50	Uz gadu
3.6.	Piezīmju papīrs (krāsains)	komplekts	8	Uz gadu
3.7.	Piespraudes 5mm (100 gab. Iepak.)	iepakojums	5	Uz gadu
3.8.	Līmpapīrs, krāsains	komplekts	8	Uz gadu
3.9.	Darba organizētājs (piezīmju bloks, kalendārs)	gab.	1	Uz gadu
3.10.	Tinte printeriem/Toneri lāzerprinteriem	gab.	2	Uz gadu
3.11.	Plēve, laminēšanas A3	gab.	100	Uz gadu
3.12.	Plēve, laminēšanas A4	gab.	300	Uz gadu
3.13.	Marķieri (4 krāsas)	iepakojums	4	Uz gadu
3.14.	Marķieri, ūdens noturīgi, 4 krāsas	iepakojums	2	Uz gadu
3.15.	Marķieris, permanentais 0,4mm	iepakojums	1	Uz gadu
3.16.	Mērķis, baloni piepūšamie (zili un sarkani)	gab.	100	Uz gadu

Nepieciešamais ilglaicīgais materiāltehniskais nodrošinājums katram Jaunsargu instruktoram.

Šis MTL ir aprēķināts JSII programmas realizācijai katram Jaunsargu instruktoram (neatkarīgi no viņam piesaistīto mācību grupu skaita), nodrošinājums lietojams ilglaicīgi.

Nr. p.k.	Materiāltehniskais līdzeklis	Mērvienība	Skaitis	Piezīmes
1	Ieroči			
1.1.	Ierocis, straikbola	komplekts	20	Ilgstošai lietošanai
1.2.	Ierocis, pneimatiskā šautene	komplekts	5	Ilgstošai lietošanai
1.3.	Ierocis, pneimatiskā šautene CO2, Crossman	komplekts	5	Ilgstošai lietošanai
1.4.	Ierocis, G36 replika (Bluegun)	komplekts	20	Ilgstošai lietošanai
1.5.	Ierocis, triecienshautene (deaktivizēta)	gab.	3	Ilgstošai lietošanai
2	Jaunsargu kolektīvi lietojamais ekipējums			
2.1.	Ēdampiederumi, komplekts	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.3.	Ēdampiederumi, katliņš	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.4.	Ēdampiederumi, krūzīte (gumijas)	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
2.5.	Lukturis, pieres	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.6.	Kompas	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.8.	Soma, kompasu	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
2.9.	Lāpsta, sapiera	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.10.	Soma, lāpsta, sapiera	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.11.	Siksna, uzkabes, plecu, zaļa	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.12.	Soma, magazīnas, zaļa	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.13.	Soma, uzkabes, zaļa	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.14.	Mugursoma	gab.	22	Ilgstošai lietošanai
2.15.	Guļammaiss, ziemas, brūns	gab.	22	Ilgstošai lietošanai

2.16.	Guļammaiss, vasaras	gab.	22	Ilgstošai lietošanai
2.17.	Paklājs, tūrisma, 75x200	gab.	22	Ilgstošai lietošanai
2.18.	Aptieciņa, pirmās palīdzības, kolektīvā	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
2.19.	Cimdi, taktiskie	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.20.	Maska, sejas, straikbol	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.21.	Sejasmaska, balaklava, zaļa	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.22.	Brilles, sejas, straikbol	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.23.	Brunucepure, straikbola	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.26.	Brilles, šaušanas	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.27.	Teltene, pančo, COMO	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.28.	Aptieciņa, pirmās palīdzības, individuālā, mācību	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
2.29.	Paliktņi, mērķa	gab.	9	Ilgstošai lietošanai
2.30.	Karabīne, alpīnisma	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
2.31.	Virve 10-11mm (nav sertificēta alpīnismam)	metri	25	Ilgstošai lietošanai
2.32.	Virve 4mm (paracord, zaļa- nav sertificēta alpīnismam)	metri	400	Ilgstošai lietošanai
2.33.	blašķe, plastmasas ar futlāri	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
3	Mācību materiāli (kolektīvi lietojamie)			
3.1.	Lakatiņš, trijstūris	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
3.2.	Nestuves, saliekamas	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.3.	Sega, follija	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
3.4.	Soma, pirmās palīdzības	komplekts	1	Ilgstošai lietošanai
3.5.	Pamatvirve, alpīnisma, (statiskā) 10-11mm	m	100	Ilgstošai lietošanai
3.6.	Pamatvirve, alpīnisma, (pusdinamiskā) 10-11mm	m	100	Ilgstošai lietošanai
3.7.	Repšņore, alpīnisma, 6-8 mm	m	200	Ilgstošai lietošanai
3.8.	Aizsargi, virvju, alpīnisma	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.9.	Sistēma, drošības, sēdeklītis, alpīnisma	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
3.10.	Karabīne, trapeceveida, alpīnisma, skrūvējama	gab.	40	Ilgstošai lietošanai
3.11.	Trīsis, alpīnisma	gab.	4	Ilgstošai lietošanai
3.13.	Cimdi, alpīnisma	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
3.14.	Ķivere, alpīnisma	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
3.15.	Cilpa, alpīnisma	gab.	20	Ilgstošai lietošanai
3.16.	Drošinātājs, alpīnisma	gab.	4	Ilgstošai lietošanai
3.17.	Astotnieks, alpīnisma	gab.	4	Ilgstošai lietošanai
3.18.	Žumārs, alpīnisma (3 labie, 3 kreisie)	gab.	6	Ilgstošai lietošanai
3.19.	Soma, ekipējuma (duffel-bag)	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.20.	Katls 20l	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.21.	Kanna, ūdens, 20l	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.22.	Cirvis, 3kg	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.23.	Zāģis, rokas	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.24.	Lāpsta, dārza, metāla	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.25.	Lauznis	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
3.26.	Aparāts, ugunsdzēsamais	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.27.	Maiss, smilšu 15l	gab.	30	Ilgstošai lietošanai
3.28.	Lukturis, orientēšanās ar statīvu un kompostieri	komplekts	20	Ilgstošai lietošanai
3.29.	Binoklis	gab.	3	Ilgstošai lietošanai
3.30.	Tālmērs, lāzera	gab.	1	Ilgstošai lietošanai

3.31.	Veste, atstarojoša, ar uzrakstu "Jaunsardze"	gab.	22	Ilgstošai lietošanai
3.32.	Hronometrs	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.33.	Svilpe, sporta, melna	gab.	2	Ilgstošai lietošanai
3.34.	Granāta, sporta 500gr	gab.	6	Ilgstošai lietošanai
3.35.	Granāta, sporta 700gr	gab.	6	Ilgstošai lietošanai
3.36.	Bumbiņa, mešanas 150gr	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
3.37.	Odometrs, attāluma mērīšanas ritenis	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
3.38.	Skavotājs, mērķu	komplekts	1	Ilgstošai lietošanai
3.39.	Skavas, mērķu	iekpojums	3	Uz gadu
3.40.	Radiostacija, MOTOROLA	gab.	5	Ilgstošai lietošanai
	Radiostacija, MOTOROLA, akumulators	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
3.41.	Tāfele, magnētiska, balta	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
3.42.	Rādamkoks, lāzera	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
3.43.	Kaste, ekipējuma, ZARGES (ja nav VAM)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
3.44.	Naglas collīgās	gab.	24	Ilgstošai lietošanai
4	<u>Mācību klases aprīkojums un uzskates līdzekļi</u>			
4.1.	Gērbonis, Latvijas Valsts	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.2.	Plakāts "Latvijas Himna"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.3.	Plakāts "Jaunsarga solījums"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.4.	Karte, Latvijas 2x1,5m	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.5.	Karte, Novada teritorijas	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.6.	Plakāts "Visaptveroša valsts aizsardzība"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.7.	Plakāts "NBS struktūra"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.8.	Plakāts "Dienesta pakāpes"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.9.	Plakāts "Formastērpa nēsāšana"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.10.	Plakāts "NBS bruņojums un tehnika"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.11.	Plakāts "G36 uzbūve"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.12.	Plakāts "Topogrāfiskie apzīmējumi"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.13.	Plakāts "Roku signāli"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.14.	Plakāts "Izdzīvošana"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.15.	Plakāts "Mezglī"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.16.	Plakāts "Nodaļas formācijas"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.17.	Plakāts "Pirmā palīdzība"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
4.18.	Plakāts "Medijpratība"	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5	<u>Kancelejas mēbeles un iekārtas instruktoram</u>			
5.1.	Krēsls, biroja (ja nenodrošina mācību iestāde)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.2.	Plaukts, dokumentu (ja nenodrošina mācību iestāde)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.3.	Skapis, drēbju (ja nenodrošina mācību iestāde)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.4.	Lampa, galda (ja nenodrošina mācību iestāde)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.5.	Galds, datora ar slēdzamu atvilkni (ja nenodrošina mācību iestāde)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.6.	Skapis, metāla, ieroču (ierociem- 15 gab./munīcijai)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.7.	Projektoris (pārvietojams)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai

5.8.	Portatīvais dators (interneta pieslēgumus)	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.9.	Telefons, mobilais	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.10.	Printeris, skeneris, kopētājs A3	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.11.	Laminēšanas iekārta, A3	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.12.	Turētājs, piezīmju papīra	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.13.	Turētājs, dokumentu	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
5.14.	Dokumentu mapes	gab.	10	Ilgstošai lietošanai
5.15.	Dokumentu atdalītāji	komplekts	5	Ilgstošai lietošanai
5.16.	Giljotīna, A3	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.17.	Plaukti, noliktavu	gab.	18 sekcijas (katrai noliktavai)	Ilgstošai lietošanai
5.18.	Ekrāns, nolaižams	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.19.	Tāfele, korķa 2x1,5m	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.20.	Skandas, datora	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.21.	Tvertne, atkritumu	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.22.	Pults, prezentācijas	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.23.	Powerbanka 20000mAh	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
5.24.	Skapis, arhīva, slēdzams	gab.	1	Ilgstošai lietošanai
6	Autotransports, degviela un smērvielas			
6.1.	Atbilstoši izstrādātam nodarbības plānam un tāmei			

3. PROGRAMMAS PLĀNOTIE REZULTĀTI

3.1. SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

CILVĒKS – NOVADS - VALSTS

Jaunsargs, attīstot valstiskās piederības sajūtu, stiprinās savu lojalitāti, pienākuma apziņu un ieinteresētu attieksmi pret vidi, no kuras viņš nāk – kā lokālā, tā reģionālā un nacionālā līmenī. Apgūstot tēmu “Cilvēks-novads-valsts” jaunsargs: apzināsies, ka viņš ir daļa no sabiedrības – skolas, pagasta, pilsētas, novada un valsts; iepazīs vietējās personības, būtiskos vēstures un sociālekonomiskās attīstības notikumus; nostiprinās izpratni par Latvijas valsts un tautas izveides un attīstības posmiem; iesaistīsies dažādās sabiedriskajās aktivitātēs.

1. līmenī Jaunsargi iepazīs sava pagasta (novada, pilsētas) būtiskākās vietas un personības, piedalīsies vietējā mēroga pasākumos. **2. līmenī** jaunsargi nostiprinās piederības sajūtu savam pagastam (novada, pilsētas), piedaloties sabiedriskajos un sociālajos pasākumos (piem.: talka, kāda objekta sakopšana, u.c.). **3. un 4. līmenī** jaunsargi attīstīs pilsonisko apziņu, diskutējot par vietējā un valsts mēroga notikumiem, vēsturi, simboliem un visaptverošu valsts aizsardzību. Vispārīzglītojošajos mācību priekšmetos apgūtās teorētiskās zināšanas tiks pilnveidotas un nostiprinātas diskusiju, praktisko uzdevumu un pasākumu laikā.

KOMANDAS VEIDOŠANA UN VADĪBA

Komandas veidošana un līdera īpašību attīstīšana caurvij visu Jaunsargu interešu izglītības programmu, lai attīstītu spējīgus nākotnes vadītājus. Apgūstot komandas veidošanas un vadības pamatus, jaunsargs veiksmīgāk iekļausies grupā, sapratīs komandas attīstības posmus un grupas dinamiku, apgūs un praktizēs vadītāja iemaņas, attīstīs adekvātu pašvērtējumu un argumentētu viedokļa paušanu.

1. līmenī Jaunsargi iepazīs pašnovērtēšanas un komandas veidošanas pamatprincipus. Praktiski nostiprinās iemaņas, piedaloties grupas vingrinājumos un pasākumos (komandas dalībnieks). **2. līmenī** jaunsargi apgūs vadības un komandas saliedēšanas pamatus – grupas attīstības posmus, pienākumu sadali, rezultātu analīzi. Praktiskās iemaņas nostiprinās, piedaloties grupas vingrinājumos un pasākumos (pāra vecākais – uzņemoties atbildību par vēl vienu jaunsargu). **3. līmenī** jaunsargi papildinās zināšanas un prasmes mērķu izvēršanā, laika kontrolē, plānošanas pamatos. Praktiskās iemaņas nostiprinās, vadot grupu praktisko uzdevumu izpildē (grupas vecākais – uzņemoties atbildību par jau trim jaunsargiem). **4. līmenī** jaunsargi nostiprinās iegūtās zināšanas un prasmes militārās vadības pamatos. Praktiskās iemaņas attīstīs, vadot vienību taktisko uzdevumu izpildē un asistējot instruktoram nodarbībās.

LATVIJAS BRUŅOTIE SPĒKI

Latvijas bruņoto spēku vēsture sasaista vispārzināmos Latvijas un pasaules vēstures notikumus ar Latvijas bruņotajiem spēkiem, novadiem un personībām, tādejādi nostiprinot vēstures izpratni un veidojot jauniešu nacionālo apziņu. Apgūstot bruņoto spēku mācību tēmas, jaunsargs iepazīs karavīra profesiju, pilnveidos valsts un bruņoto spēku vēstures notikumu izpratni, iegūs pamata zināšanas par Latvijas bruņotajiem spēkiem un karjeras iespējām.

1. līmenī Jaunsargi iepazīsies ar karavīra profesiju – kas ir un ko dara karavīrs, karavīra un zemessarga atšķirības. Praktiski papildinās zināšanas, apmeklējot NBS organizētus pasākumus. **2. līmenī** jaunsargi nostiprinās vispārējās Latvijas vēstures zināšanas, sasaistot tās ar nozīmīgiem notikumiem un pasākumiem (Lāčplēša diena, Ziemassvētku kaujas, barikādes, karavīru diena u.c.). **3. līmenī** jaunsargi papildinās zināšanas par Latvijas bruņoto spēku izveidi un atjaunošanu, iestāšanos un dalību NATO, kā arī sasaistīs to ar militāro vēsturi savā novadā. **4. līmenī** jaunsargi pilnveidos zināšanas par bruņoto spēku struktūru (spēku veidi un uzdevumi), dienesta pakāpēm un dalību NATO un starptautiskajās operācijās.

NORMATĪVIE AKTI

Normatīvie akti sniedz jaunsargiem nepieciešamās zināšanas par reglamentējošiem dokumentiem un drošības prasībām. Apgūstot normatīvos aktus, jaunsargs izpratīs Jaunsardzes kustību un to reglamentējošos dokumentus, pārzinās vides aizsardzības prasības un rekrutēšanas iespējas bruņotajos spēkos.

1. līmenī Jaunsargi iepazīsies ar Jaunsardzes vēsturi, nolikumu un līgumu (atbildību), dos Jaunsarga svinīgo solījumu. **2. un 3. līmenī** jaunsargi iepazīs Jaunsargu pašpārvaldi un Ētikas kodeksu, kā arī vides aizsardzības pamatprasības un noteikumus. **4. līmenī** jaunsargi iepazīsies ar Militārā dienesta likumu rekrutēšanas un karjeras iespējām bruņotajos spēkos. Katru gadu jaunsargi atkārtos vispārējos drošības noteikumus praktisko nodarbību un pasākumu laikā.

IERINDAS MĀCĪBA UN IZSKATS

Ierindas mācībā tiek apgūtas prasmes rūpēties par savu formas tērpu (ārējo izskatu) un precīzu elementu izpildi ierindas / vienības sastāvā. Apgūstot ierindas mācību, jaunsargs pratīs: valkāt formas tērpu atbilstoši noteikumiem, rūpēties, sagatavot un uzturēt kārtīgu formas tērpu; izpildīt dažādus ierindas paņēmienus gan individuāli, gan vienības sastāvā; iegūs staltu stāju un praktizēs līdera īpašības.

1. līmenī Jaunsargi iepazīs ārējā izskata un personīgā piemēra pamatus – sagatavot, rūpēties un valkāt formas tērpu un kā saformēties vienībā un soļot kopā. **2. līmenī** jaunsargi apgūs ierindas paņēmienus individuāli un vienības sastāvā – pamatstāja, līdzināšanās, pagriezieni uz vietas un kustībā, sveicināšana, soļošana ar dziesmu. **3. līmenī** jaunsargi papildinās prasmes un

iešanas – iziešana un atgriešanās ierindā, pieiešana pie priekšnieka. **4. līmenī** jaunsargi nostiprinās iemaņas atbilstoši Ierindas noteikumiem, kā arī apgūs prasmes ierindas vadīšanā.

PIRMĀ PALĪDZĪBA UN DROŠĪBA

Spēja adekvāti reaģēt situācijā ar cietušajiem ir neizmērojami būtiska dzīvības glābšanā. Tikpat svarīgas ir arī prasmes rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību, kā arī izvairīties no nokļūšanas bīstamās situācijās. Apgūstot pirmās palīdzības iemaņas jaunsargs zinās, kā rīkoties situācijās, kad ir cietušie, pratīs izsaukt palīdzības dienestus un sniegt pirmo palīdzību nepieciešamības gadījumā, kā arī ievēros drošības prasības.

1. līmenī Katrs jaunsargs iemācīsies, kā sazināties ar palīdzības dienestiem un kādu informāciju sniegt, lai palīdzība ierastos iespējami ātri. Papildus – pamata drošības prasības pie/uz ūdens un satiksmē, ugunsdrošība un elektrodrošība. **2. līmenī** jaunsargi apgūs pirmās palīdzības sniegšanas pamatelementus – glābēja drošība, šoks, stabila pozīcija. Papildus – pašpalīdzība lauka apstākļos un paša drošība nelaiemes gadījumos. **3. līmenī** jaunsargi papildinās prasmes pirmās palīdzības sniegšanas pamatelementos – ABC shēma, atdzīvināšanas pasākumi (uz manekena), pārsēju veidi un to pielietošana. Papildus – izvairīšanās no bīstamām situācijām, glābjot citus – neriskē pats! **4. līmenī** jaunsargi nostiprinās un demonstrēs iemaņas pirmās palīdzības sniegšanā, palīdzības sniegšanu dažādās sadzīves situācijās gūtām traumām, apgūs pirmās palīdzības aptiecināšanas saturu.

DARBĪBAS AR IEROČIEM UN ŠAUSĀNA

Darbības ar ieročiem drošā un atbildīgā veidā ir paņēmiens pašdisciplīnas attīstīšanai un šaušana ir aktivitāte, kas atšķir Jaunsardzi no citām jaunatnes organizācijām. Apgūstot darbības ar ieročiem un šaušanu jaunsargs attīstīs drošības noteikumu izpratni un pašdisciplīnu, droši apiesies ar ieroci, pārzinās ieroču darbības pamatprincipus un izpratīs, ka ieroci ir jāpielieto atbildīgi, spēš droši un precīzi šaut ar vecumam atbilstošiem ieročiem.

1. līmenī Pirms sākt praktiskās apmācības ar ieroci, katrs jaunsargs apgūs drošības noteikumus un vienkāršākos precīzas šaušanas pamatprincipus (tēmēšanas pamati). Praktiskās iemaņas (precizitāti un pašdisciplīnu) nostiprinās šaušanā ar straikbola (paintbols) ieroci. **2. līmenī** (CROSMAN tipa ierocis) jaunsargi turpinās apgūt šaušanas pamatus: precīzas šaušanas pamatprincipus, ieroča galvenās sastāvdaļas, ieroča izjaukšanu un salikšanu, ieroča apkopi. Praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanā (no pozīcijām “guļus, celis”) ar pneimatisko ieroci. **3. līmenī** (G36 22LR tipa ierocis vai AK-4 trieciensautene, vai citi Jaunsardzes centra rīcībā esošie deaktivizētie kaujas ieroci) jaunsargi papildinās zināšanas un prasmes: apgūs izjaukšanu/salikšanu, apkopi, pielādēšanu/izlādēšanu. Praktiskās šaušanas iemaņas nostiprinās pasākumu laikā. **4. līmenī** (G36 22LR tipa ierocis) jaunsargi nostiprinās iegūtās zināšanas un prasmes – izjaukšana/salikšana, apkope, pielādēšana/izlādēšana. Atbildīgu apiešanos ar ieroci,

drošības nosacījumu ievērošanas prasmi un praktiskās iemaņas nostiprinās šaušanā (dažādi stāvokļi) ar mazkalibra G36. Lai veiktu praktisko šaušanu, katram jaunsargam vispirms sekmīgi jānokārto praktiskais tests darbībās ar konkrēto ieroci.

SAKARI UN KIBERVIDE

Spēja skaidri, droši un efektīvi sazināties ir ikvienas informācijas apmaiņas sistēmas pamats. Apgūstot sakarus un kiberdrošību, jaunsargs pratīs sagatavot darbam un lietot dažādus sakaru līdzekļus, zinās un pratīs pielietot NATO fonētisko alfabētu, procedūras vārdus un sakaru procedūru, spēs sagatavot, nodot un pieņemt dažāda veida ziņojumus, ievēros digitālās vides uzvedības un attieksmes pamatprincipus.

1. līmenī Jaunsargi iepazīsies ar privātuma un drošības principiem kibervidē, dažādiem sakaru veidiem un līdzekļiem un to izmantošanas iespējām. **2. līmenī** jaunsargi apgūs digitālās uzvedības, e-saziņas etiķetes un medijpratības pamatus, radiostaciju uzbūvi un sagatavošanu darbam, kā arī sakaru procedūras pamatus – NATO fonētisko alfabētu, kā nodibināt, pārbaudīt un novērtēt sakarus;. **3. līmenī** jaunsargi nostiprinās kritisko domāšanu un spēju analizēt informāciju, kā arī apgūs vispārpieņemtos un biežāk lietojamus procedūras vārdus un, kā efektīvi nodot un pieņemt ziņojumus. **4. līmenī** jaunsargi nostiprinās informācijas analīzes, sakaru procedūras, kodu un fonētiskā alfabēta lietošanu. Pēc sakaru pamatu apguves, jaunsargi izmantos šīs iemaņas dažādu citu aktivitāšu izpildē – gan pildot ar drošību saistītus uzdevumus nodarbību atbalstam, gan dažādu taktisko un vadības vingrinājumu laikā.

TOPOGRĀFIJA UN ORIENTĒŠANĀS

Prasme lasīt karti, noteikt savu atrašanās vietu pēc apvidus priekšmetiem un orientēties apvidū ir noderīga ikvienam aktīva dzīvesveida piekritējam. Apgūstot topogrāfijas un orientēšanās iemaņas, jaunsargs pratīs noteikt savu atrašanās vietu apvidū, izplānot un ieturēt maršrutu apvidū, izmantot karti, kompasu, digitālās ierīces, apvidus priekšmetus, orientierus un debess ķermeņus, lai neapmaldītos un orientētos dabā.

1. līmenī Katrs jaunsargs apgūs orientēšanās prasmes apvidū – kā noteikt debess puses pēc apvidus priekšmetiem vai debess spīdekļiem, kā izmantot līnijveida orientierus un izvēlēties maršrutu, kā neapmaldīties un atrast cilvēkus. **2. līmenī** jaunsargi mācīsies lasīt karti – dažādus mērogus, topogrāfiskos apzīmējumus, apgūs darbu ar kompasu. Tāpat viņi iemācīsies izmantot digitālās iekārtas un mobilās aplikācijas, lai orientētos. **3. līmenī** jaunsargi papildinās iemaņas darbā ar karti un kompasu – attāluma noteikšana, koordinātu (6 ciparu) noteikšana, azimuts un atpakaļazimuts, apvidus raksturošana pēc kartes, maršruta izvēle. **4. līmenī** jaunsargi nostiprinās iemaņas darbā ar karti un kompasu - koordinātu (8 ciparu) noteikšana, direkcijas leņķis, maršruta kartītes un kartes skices sastādīšana. Praktiskā orientēšanās atbilstošā grūtības pakāpē tiek veikta visos līmeņos – norobežots apvidus, izzīmēta trase, pa pāriem vai individuāli, orientēšanās telpās,

orientēšanās diennakts gaišajā vai tumšajā laikā, dažādas distances un kontrolpunktu sarežģītība, dažādas kartes u.c.

LAUKA KAUKAS IEMAŅAS

Lauka kaujas iemaņas ir viena no galvenajām jaunsargu aktivitātēm un sniedz unikālas militārās zināšanas, prasmes un iemaņas. Apgūstot lauka kaujas iemaņas, jaunsargs patīs izvēlēties, pielāgot un izmantot veicamajam uzdevumam atbilstošu ekipējumu, iekārtot naktsmītni un ievērot higiēnu lauka apstākļos, maskēties pats un maskēt nometni, pārvietoties apvidū gan individuāli, gan formācijā, izpildīt un dot roku signālus, efektīvi reaģēt uz pretinieku, izveidot un pārvarēt šķēršļus.

1. līmenī Jaunsargi apgūs personīgās maskēšanās pamatus un individuālu pārvietošanos apvidū, aizsega un pozīcijas izvēli. Praktiskās iemaņas nostiprinās spēļu un vingrinājumu laikā (straikbols u.c. peintbola tips). **2. līmenī** jaunsargi apgūs ekipējuma izvēli un pielāgošanu, lauka higiēnu, nometnes (telšu) iekārtošanu, pārvietošanos apvidū vienības sastāvā, pamata roku signālus. **3. līmenī** jaunsargi nostiprinās iemaņas LKI pamatprincipos: individuālā maskēšanās, ekipējuma sagatavošana uzdevumam, individuālā pārvietošanās un mērķa identifikācija, “uguns un kustība” pamatprincipi sadarbojoties pāri, grupā un nodaļas sastāvā, reakcija un izvēršanās pret pretinieku nodaļas sastāvā. **4. līmenī** jaunsargi nostiprinās prasmes: taktiskā pārvietošanās, reakcija un izvēršanās pret pretinieku, “Uguns punkta iznīcināšana” nodaļas sastāvā. Praktiskās iemaņas nostiprinās pasākumā nodarbību laikā.

VESELĪGS UN AKTĪVS DZĪVESVEIDS

Dalība lauka aktivitātēs sniedz jaunsargiem pieredzi un izaicinājumus, tādejādi atklājot daudz jauna ne tikai par citiem, bet arī par sevi. Apgūstot veselīga un aktīva dzīvesveida prasmes jaunsargs spēs sagatavoties un doties pārgājienā gan grupas sastāvā, gan individuāli, patīs iekārtot naktsmītni, iegūt uguni, ūdeni un pagatavot maltīti lauka apstākļos, zinās un pielietos veselīga uztura, lauka higiēnas un uzvedības pamatprincipus, lai piekoptu veselīgu, aktīvu un labai draudzīgu dzīvesveidu.

1.līmenī Jaunsargi iepazīs aktīva dzīvesveida pamatus – apavu un apģērba izvēli, individuālā ekipējuma izvēli. Praktiski nostiprinās iemaņas īsos (līdz 5km) pārgājienos un ekskursijās. **2. līmenī** jaunsargi apgūs tūrisma un izdzīvošanas pamatus – mezglu siešana un pielietojums, ugunsroku veidi, ūdens iegūšanas metodes, ēdamie augi, uzvedība dabā, veselīga dzīvesveida pamatprincipi. Praktiski nostiprinās iemaņas vidējos (līdz 10km) pārgājienos un ekskursijās. **3. līmenī** jaunsargi papildinās prasmes un iemaņas – grupas ekipējuma izvēle, maršruta plānošana grupai, individuālās drošības sistēmas (alpīnista sēdeklīša) izveide, šķēršļu pārvarēšana, uguns iegūšana un ugunsroku izveide, ēdiena pagatavošana lauka apstākļos, atpūtas vietas vai naktsmītnes ierīkošana, veselīga dzīvesveida, slodzes un uztura pamatprincipi. Praktiski

nostiprinās iemaņas divu dienu pārgājienos un ekskursijās. **4. līmenī** jaunsargi nostiprinās iemaņas – virvju sistēmas (pārceltuves) izveidē, alpīnisma pamatos, aktīva dzīvesveida pasākumu sagatavošanā. Praktiski nostiprinās iemaņas vairāku dienu pārgājienos un ekskursijās.

FIZISKĀ SAGATAVOTĪBA UN SPORTS

Mācību procesa ietvaros jaunsargu fiziskā sagatavotība tiek attīstīta ar caurvijas kompetences metodi, kad vispusīgās fiziskās sagatavotības attīstīšana tiek integrēta, piemēram, mācību nodarbībās un nometnēs.

Sporta aktivitātēs ārpus mācību procesa ietilpst dalība Jaunsardzes lietišķajos sporta veidos (biatlons, modernā trīscīņa, vieglatlētika), dalība Jaunsardzes sporta pasākumos, kā arī dalība sadarbības partneru rīkotajos sporta pasākumos.

Jaunsargu sporta aktivitātes tiek plānotas un organizētas saskaņā ar Jaunsardzes centra direktora apstiprināto vispusīgās fiziskās sagatavotības sistēmu.

KOPSAVILKUMA NODARBĪBAS

Katra jaunsargu apmācības mēneša beigās ir divas kopsavilkuma nodarbības, kurās jaunsargiem ir iespēja veikt pašnovērtējumu, saņemt individuālas konsultācijas, iepazīties ar informāciju un uzdevumiem nākamā mēneša aktivitātēm.

Katra mēneša kopsavilkuma nodarbību pirmajā stundā tiek piedāvāts jaunsargu pašvērtējuma uzdevums, lai jaunsargi pārbaudītu un novērtētu savas mēneša laikā apgūtās zināšanas un prasmes. Šajā laikā jaunsargi var arī saņemt individuālas konsultācijas, īpaši gadījumos, ja nav apmeklēta kāda no mēneša nodarbībām. Instruktors, gatavojoties kopsavilkuma nodarbībām, identificē iespējamās konsultāciju tēmas un sagatavojas individuālajam darbam ar konkrētiem jaunsargiem.

Kopsavilkuma otrā stunda ir paredzēta atskatam uz iepriekšējā mēnesī apgūto un informēšanai par nākamā mēneša plānu (tēmām, pasākumiem, aktivitātēm). Šī aktivitāte savijas ar vadības un laika plānošanas iemaņām, dodot jaunsargiem iespēju plānot un gatavoties nākamā mēneša programmai.

Kopsavilkuma nodarbībām nav formālas satura attīstības pa līmeņiem, taču jaunsargu instruktoram jāņem vērā un jāpielāgo kopsavilkuma forma, metodes un uzdevumi jaunsargu vecumam, zināšanām, prasmēm un nodarbību apmeklējumam.

Programmā iekļautas arī stundas nodarbības tēmu atkārtošana un nostiprināšanai.

3.2. ATGRIEZENISKĀ SAITE

Katra mēneša kopsavilkuma nodarbībās jaunsargi veic pašvērtējumu pēc instruktora ieteiktajām metodēm. Instruktors pārrunā ar jaunsargiem nodarbību gaitu, saturu, mācību procesu, jaunsargu izjūtas un iespaidus. Refleksija ir svarīga pieredzes veidošanās sastāvdaļa, tāpēc instruktors katras tēmas beigās uzklauša jaunsargu secinājumus, pārdomas, atziņas un ieteikumus. Kopīgi tiek izvirzīti nākamā mēneša uzdevumi programmas mērķu sasniegšanai.

Atgriezeniskā saite sastāv no ārējā – instruktora vērtējuma un iekšējā – jaunsarga pašnovērtējuma. Abiem komponentiem ir liela nozīme pašapliecināšanās, pašizpaušmes vajadzību īstenošanā.

Izvērtējot Jaunsargu nodarbību efektivitāti un rezultativitāti, tiek vērā ņemta atziņa, ka nodarbības ir mijiedarbības process starp jaunsargu un instruktoru.

Jaunsardzes pasākumos (Jaunsarga svinīgā solījuma došanā, nometnēs, pārgājienos, ekskursijās, patriotiskos pasākumos, militarizētās sacensībās, šķēršļu joslās, starptautiskos pasākumos ar līdzīgām organizācijām) nostiprinātās kompetences veicinās jauniešu integrēšanos modernā sabiedrībā, patstāvīgu pilsonisko līdzdalību un ar savu piemēru iedzīvinās veselīga dzīvesveida paradumus ģimenē un tuvākajā sabiedrībā.

4.LITERATŪRAS SARAKSTS

MĀCĪBU RESURSI

1. Kājinieku kaujas reglaments.
2. MK 14.08.2012 noteikumi Nr. 557 "Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā"
3. Pauls Karlsens "Praktiskā pedagoģija", Rīga 2002.
4. Jānis Hartmanis, Andris Griekvics Kājinieku kaujas apmācība: Instruktoru rokasgrāmata: NBS reglaments: MR 3-2.12.
5. Christopher Larsen, Norman M. Wade The Small Unit Tactics SMARTbook. Leader's Reference Guide to Conducting Tactical Operations 2008,
6. Indriksone, Līgita. Orientēšanās. 1.d. / 2000
7. Indriksone, Līgita. Orientēšanās. 2.d. / 2002
8. Smila, Baiba. Orientēšanās tehnika. / 1999
9. Orientēšanās bērniem un jauniešiem. / 19uu.
10. Indriksone, L. Orientēšanās pamati. / 1998
11. Žilko, Juris. Orientierista ABC. / 2005.
12. McNeill, Carol. Orienteering. The skills of the game. / 1989.
13. Kristensens, H.S. Šķēršļu joslas pārvarēšanas tehnikas apmācība. / 2001.
14. Bubka, S. Track and field. / 2015.
15. Bērnu un pusaudžu treneru rokasgrāmata. / 2008
16. Sporta instruktoru rokasgrāmata karavīriem. / 2004.
17. Vārpa, Igors. Latviešu karavīrs zem Krievijas impērijas, Padomju Krievijas un PSRS karogiem: latviešu strēlnieki triju vēstures laikmetu griežos. Nordik, 2006.
18. Zellis, Kaspars. "Mūžības Skartie: Latviešu Strēlnieka tēls Latvijas kolektīvajā atmiņā." Journal of the Institute of Latvian History/Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls 93 (2014).
19. Ciganovs, Juris. "Latvijas neatkarības karš 1918.-1920." Izdevējs: Zvaigzne ABC, 2013.
20. Jaunsarga rokasgrāmata.
21. Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra. Kartogrāfijas departaments. "Apzīmējumi. Topogrāfiskajai kartei mērogā 1:50 000" Rīga, 2007.
22. Valsts zemes dienests "Mūsdienu Latvijas topogrāfiskās kartes", 2001, 203.lpp.
23. LR ZS "Militārā topogrāfija"., 2000., 175.lpp.
24. https://www.naa.mil.lv/sites/naa/files/document/PETIJUMS_PATRIOTISMS.pdf
25. <https://kartes.lgia.gov.lv/karte/>
26. <https://gisnet.lv/dati/>
27. <https://topografija.lv>

28. https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/7. - 9.klase_drosiba_interneta.pdf
29. <https://drossinternets.lv/>
30. <https://www.getoutwiththekids.co.uk/family-hiking/teaching-kids-map-reading/>

ATSAUCES

1. Militārā dienesta likuma 17.1 pants. Jaunatnes izglītošana valsts aizsardzības jomā.
2. MK noteikumi nr. 480 Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība.
3. MK noteikumi Nr. 747 Rīgā 2018. gada 27. novembrī (prot. Nr. 56 38. §) Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem.
4. Ministru kabineta 2016.gada 15.jūlija noteikumi Nr.480 “Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība.
5. Sporta likums.
6. Bērnu tiesību aizsardzības likums, 5.1 pants, pirmā daļa, 18. punkts.
7. Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likuma 34. panta piektā daļa.
8. MK 29.04.2003. noteikumu Nr.236 “Aizsardzības ministrijas nolikums” 5.13.apakšpunkts.
9. MK 01.09.2009 noteikumu Nr. 981 “Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība” 11. punkts.
10. <https://armycadets.com/>
11. <https://combinedcadetforce.org.uk/>
12. <https://unicefkidpower.org/fun-team-building-activities-for-kids/>
13. https://visc.gov.lv/audzinasana/dokumenti/metmat/atb_mat_pilsaudz.pdf